

Kirsi Tuovinen - Anna-Leena Ruotsalainen (toim.)

KUOPION YLIOPISTO

Savonia
ammattikorkeakoulu

Pohjois-Savon korkeimman opetuksen tieto- ja opetuspalvelut

yhteistyötä ja yhteisiä palveluita?

Kirsi Tuovinen - Anna-Leena Ruotsalainen (toim.)

Pohjois-Savon korkeimman opetuksen tieto- ja opetuspalvelut:

yhteistyötä ja yhteisiä palveluita?

Kuopion yliopiston kirjasto
PL 1627
FIN-70211 KUOPIO
puh. (017) 163 430
fax. (017) 163 410
<http://http://www.uku.fi/top/>

1. painos

ISBN 951-27-0318-1
ISBN 951-27-0323-8 (PDF)

Kustantaja: Savonia-ammattikorkeakoulu, Kehittämis- ja palvelukeskus
Kansi ja taitto: Tapio Aalto
Painopaikka: Kopijyvä Kuopio 2005

Sisältö

Tiivistelmä	5
Johdanto	7
1. Korkeakoululaitoksen nykytila Suomessa	11
2. Kuopion yliopisto ja Savonia-ammattikorkeakoulu	17
2.1 Kuopion yliopisto	22
2.2 Savonia-ammattikorkeakoulu	23
3. Hankkeen organisaatio ja toimintamalli	25
4. Tieto- ja opetuspalvelut Kuopion yliopistossa ja Savonia-ammattikorkeakoulussa	29
4.1 Kirjastojen toiminta ja palvelut	32
4.2 Tieto- ja viestintätekninen sekä verkkopedagoginen palvelutoiminta	36
4.3 Verkko-opetus	38
5. Kuopion yliopiston ja Savonia-ammattikorkeakoulun yhteistyömuodot kirjasto-, tv- ja verkkopedagogisissa palveluissa	41
5.1 Johdon näkemykset yhteistyöstä	44
5.2 Kirjastoyhteistyö	46
5.3 Yhteistyö verkko-opetuksessa ja tukipalveluiden järjestämisessä	52
6. Johtopäätökset	57
Lähteet	61
Liitteet	63

Tiivistelmä

Opetusministeriön rahoittamassa Tieto- ja opetuspalvelujen integrointihankkeessa (TOI) selvitettiin Kuopion yliopiston ja Savonia-ammattikorkeakoulun tieto- ja opetuspalvelujen nykytilaa sekä yhteistyömahdollisuuksia. Selvityksen tarkoituksena oli tuottaa tietoa, jonka pohjalta voidaan yhteistyössä parantaa ja kehittää palveluja asiakkaiden tarpeiden mukaisesti. Työ liittyy laajemmin alueellisen yhteistyön ja maakunnan korkeakoululaitoksen kehittämiseen.

Korkeakoulujen strategiset painotukset olivat lähtökohtana korkeakoulujen välisten yhteistyömahdollisuuksien kartoittamiselle kirjastopalveluissa sekä tieto- ja viestintäteknisissä (tvt) ja verkkopedagogisissa palveluissa. Pohjois-Savon yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen aluekehittämisen strategia 2007–2010 oli niistä keskeisin.

Aluekehittämisen strategiassa asetettiin tavoitteeksi Kuopion yliopiston ja Savonia-ammattikorkeakoulun yhteistyön kehittäminen. Korkeakoulujen yhteisessä aluekehittämisen kärkihankkeessa linjataan kirjasto- ja tietopalvelujen sekä opetuksen tukipalvelujen osalta tavoitteeksi toimintojen yhdistäminen.

Tulevaisuuden näkymät kirjasto-, tvt- ja verkkopedagogisten palveluiden yhteistyön tarkemmasta suunnasta ovat vielä avoimet. Selvää on kuitenkin, että jo yksin yliopiston ja ammattikorkeakoulun yhteisessä aluekehittämisen hankkeessa esitettyjen yhteistoimintojen suunnittelu, toteuttaminen ja resursointi vaativat tarkempaa lisäselvitystyötä. Tehtyä selvitystä voidaan käyttää kehitäessä alueen tieto- ja opetuspalveluita eteenpäin. Tulevan konsortion johtoryhmä tulee jatkossa linjaamaan konkreettiset toimenpiteet.

Tämän selvityksen kokemusten pohjalta näyttäisi myös siltä, että yhteistyön mahdollisuudet ja toteuttamisen muodot kannattaisi selvittää myös muiden palveluiden osalta.

Tässä selvitystyössä käytetyt lähteet on merkitty pääsääntöisesti lähdeluetteloon, ei varsinaisen tekstin yhteyteen julkaisun luonteesta johtuen.

Johdanto

Suomi on johtavia tietoyhteiskuntakehityksen maita. Tulevaisuuden strategiat niin valtiovallan, elinkeinoelämän kuin muun yhteiskunnan taholla perustuvat leimallisesti tietoon ja osaamiseen. Tieteen, teknologian ja innovaatioiden vaikutus yhteiskunnan kehityksen avaintekijöinä on suuri. Niillä on ratkaiseva merkitys niin kilpailukykyyn, talouden kasvuun kuin työllisyyteen ja hyvinvointiin. Globaalin kehityksen myötä tehokas ja toimiva kansallinen innovaatiojärjestelmä ja alueelliset järjestelmät korostuvat. Kansallinen innovaatiojärjestelmä rakentuu eri toimijoiden aktiiviselle vuorovaikutukselle sekä yliopistojen ja korkeakoulujen tiedon ja osaamisen tehokkaalle hyödyntämiselle.

Koulutuksen ja tutkimuksen tietoyhteiskuntaohjelma 2004–2006 jatkaa opetusministeriön (OPM) edellisiä Koulutuksen ja tutkimuksen tietostrategioita (1995–1999, 2000–2004) korostaessaan tieto- ja viestintäteknikan merkitystä koulutuksessa ja tutkimuksessa tietoyhteiskuntakehityksen jatkumiseksi. Ohjelmassa painotetaan mm. tieto- ja viestintäteknikan osaavaa ja laadukasta sekä pedagogisesti perusteltua käyttöä oppilaitoksissa, riittäviä tukipalveluita sekä etenkin opettajien ja oppilaitosten muun henkilöstön tieto- ja viestintäteknisten taitojen edelleen kehittämistä ja vahvistamista.

Koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelma *Koulutus ja tutkimus 2003–2008* korostaa koulutuksen ja tutkimuksen roolia hyvinvoinnin rakentajana. Keskeisinä kehittämissuunnitelmissa ovat koulutus- ja tutkimusjärjestelmän sekä opetuksen ja oppimisympäristöjen kehittäminen, koulutuksen, tutkimuksen ja työelämän välisen vuorovaikutuksen vahvistaminen sekä aikuisväestön koulutusmahdollisuuksien kehittäminen. Toimintaa tulisi lisäksi arvioida. Korkeakoulujen (yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen) osalta painotuksia ovat myös kansainvälinen kilpailukyky ja alueellinen näkökulma sekä keskinäisen yhteistyön lisääminen ja työnjaon selkeyttäminen. *Koulutus- ja tiedepolitiikan alustrategia vuoteen 2013* painottaa vahvasti viimeksi mainittuja asioita ja korostaa yliopistojen olevan ammattikorkeakouluja valtakunnallisempia toimijoita.

Edellä mainituissa strategioissa TOI-hankkeen kannalta keskeiset painopisteet ovat, että

- Korkeakoulujen opetusta, opiskelua ja tutkimusta tuetaan korkeatasoisilla kirjasto- ja informaatiopalveluilla, ajanmukaisilla laitteistoilla ja kehittyneillä tietoliikenneyhteyksillä sekä riittävillä ja toimivilla tukipalveluilla.

- Koulutusta, tutkimusta ja työelämän välistä vuorovaikutusta edistetään yhteistyössä ja verkottuen, kehitetään opetusta ja oppimisympäristöjä, edistetään tutkimus- ja kehitystoimintaa, aikuiskoulutusta ja kansainvälistymistä sekä vahvistetaan infrastruktuuria ja tukipalveluita.

Samat painopisteet ovat nähtävissä myös Kuopion yliopiston ja Savonia-ammattikorkeakoulun strategioissa (Liite 1).

Kuopion yliopiston ja Savonia-ammattikorkeakoulun yhteisessä aluekehittämisen strategiassa 2007–2010 esitettiin yhteinen aluekehittämisen kärkihanke, joka koostuu neljästä eri kokonaisuudesta: konsortiomallin, koulutusyhteistyön, tutkimusyhteistyön sekä tukipalveluyhteistyön selvittäminen. Hankkeessa selvitetään mahdollisuudet uuteen yhteistoimintamalliin huomioiden molempien korkeakoulujen omaleimaisuus ja profiili sekä lainsäädännön antamat mahdollisuudet ja omistajatahojen tahto. Korkeakoulut pyrkivät keskinäisen yhteistyön tiivistämiseen ja sitä kautta toiminnan ja palvelujen kehittämiseen kaikkia osapuolia hyödyttävällä tavalla.

Yhteistyön tiivistämisen katsotaan parantavan alueellisesti toiminnan ja palvelujen tehokkuutta ja tuovan uusia resursseja näiden tehtävien hoitamiseen. Kuopion yliopiston ja Savonia-ammattikorkeakoulun yhteisessä tiedotteessa 4.10.2005 tuodaan esille, että yhteistyöllä varmistetaan monipuoliset korkeakoulupalvelut sekä turvataan kehittyvä ja kasvava korkeakouluopetus ja tutkimus Pohjois-Savossa myös tulevaisuudessa.

Korkeakoulujen tukipalveluyhteistyön yhtenä osapuolena ovat molempien korkeakoulujen tieto- ja opetuspalvelut (kirjastot, oppimiskeskukset, tietotekniset palvelut). Näiden palvelujen osalta tavoitteeksi on mainittu toimintojen yhdistäminen. Yhteistoimintamuotoja kirjastopuolella ovat kirjastojärjestelmien yhteishallinnoinnin toteuttaminen ja resursointi sekä verkon kautta tapahtuvien palveluiden yhteinen toteuttaminen ja suunnittelu. Synergiaetuja ajatellaan saatavan myös aineistojen yhteishankinnalla, -luetteloinnoilla ja yhteisesti toteutettavalla kaukopalvelulla.

Opetuksen tukipalvelujen osalta on nostettu esiin verkko-opetusmateriaalinen tuottaminen, niiden hallinnointi ja jakelu yhteisissä oppimisympäristöissä. Yhteistyötä jatketaan edelleen ja kehitetään myös yhteisiä palveluita ja tuotteita oppilaitoksia, tutkijoita ja yrityksiä varten. Selvitettävänä ovat lisäksi yliopiston ja ammattikorkeakoulun tarvitsemien tietoteknisten palvelujen integrointimahdollisuudet ja opiskelijaliikkuvuuden tukeminen, mikä koskee niin kirjastoja, oppimiskeskuksia kuin tietoteknisiä palveluja.

Tässä Opetusministeriön rahoittamassa hankkeessa (TOI-hanke) selvitetään Kuopion yliopiston ja Savonia-ammattikorkeakoulun tieto- ja opetuspalvelujen nykytilaa sekä yhteistyömahdollisuuksia tavoitteena parantaa ja kehittää palveluja yliopiston ja ammattikorkeakoulun ja niiden asiakkaiden tarpeiden mukaisesti.

1

KORKEAKOULULAITOKSEN NYKYTILA SUOMESSA

1 Korkeakoululaitoksen nykytila Suomessa

Suomen korkeakoululaitos muodostuu kahdesta rinnakkaisesta sektorista (duaalimalli): yliopistoista ja ammattikorkeakouluista. Eri puolilla maata on yhteensä 21 yliopistoa ja 29 ammattikorkeakoulua. Lisäksi Ahvenanmaalla toimii Högskolan på Åland, ja sisäasiainministeriön alaisuudessa Poliisiammattikorkeakoulu.

Yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen tutkintojärjestelmien kehitys on edennyt Bolognan prosessin kehittämissuunnitelmien mukaisesti. Uudistuksen avulla pyritään parantamaan eri maiden tutkintojen kansainvälistä vertailtavuutta ja lisäämään opiskelijoiden kansainvälistä liikkumista ja kansainvälisiä opiskelumahdollisuuksia. Tavoitteena on myös lisätä korkeakoulujen ja koko Euroopan taloudellista kilpailukykyä. Samalla siirryttiin eurooppalaiseen opinto-suoritusten mitoitukseen. Korkeakoulujen kansainvälisen toiminnan vahvistaminen on yksi keskeisistä tavoitteista. Kansainvälistymisellä vastataan myös työelämän ja tutkimuksen uusiin sisällöllisiin osaamisvaatimuksiin.

Suomalaista korkeakoulujärjestelmää uudistettiin perustamalla ammattikorkeakouluihin ylempi ammattikorkeakoulututkinto elokuussa 2005. Ylemmillä ammattikorkeakoulututkinnoilla vastataan elinkeino- ja työelämän kasvaviin osaamisvaatimuksiin. AMK-tutkinnon tavoitteena on "antaa riittävä tieto- ja taitoperusta sekä valmiudet erityistä asiantuntemusta vaativissa työelämän kehittämis- ja muissa tehtävissä toimimista varten" (laki ammattikorkeakoulujen jatkotutkinnon kokeilusta 645/2001). Ylempien ammattikorkeakoulututkintojen perusta on työelämälähtöisyys yliopistojen maisteritutkintojen ollessa tiedeperustaisia.

Yliopistojen tehtäviin on lainsäädännössä sisällytetty perinteisesti vapaan tieteellisen tutkimuksen edistäminen ja harjoittaminen sekä korkeimman opetuksen antaminen. Uusi yliopistolaki (715/2004) lisää tähän kolmannen tehtävän, joka kohdistuu kahteen vaikutusalueeseen: yliopiston ja ympäröivän yhteiskunnan vuorovaikutuksen edistämiseen ja tutkimusinnovaatioiden siirtoon siten, että yhdessä elinkeinoelämän kanssa tuetaan yhteistyössä yritysten kanssa alueen taloudellista kasvua ja työllisyyttä sekä alueellista kehitystä. Ammattikorkeakoulujen tehtäviksi säädetään laissa työelämäsuuntautunut opetus ja koulutus sekä alueellista kehitystä ja innovaatioprosessia edistävä soveltava tutkimus- ja kehitystyö.

OPM:n näkemyksen mukaan yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen muodostamaa julkista tutkimusjärjestelmää tulee käsitellä kokonaisuutena, jossa kum-

mallakin instituutiotyypillä on oma erityinen profiilinsa ja tehtävänsä tutkimuksen ja kehittämistyön kentässä. Tulevien vuosien painopisteen tulee kohdistua voittopuolisesti olemassa olevien yksiköiden toiminnan tehokkuuden, tutkimuksen kohdentumisen, priorisoinnin, laadun ja vaikuttavuuden edelleen kehittämiseen sekä kansainvälisen kilpailukyvyn samoin kuin kansallisen ja alueellisen vaikuttavuuden varmistamiseen ja edistämiseen. Yksiköiden laajentamisen sijasta laatua ja monipuolisuutta tulee etsiä aktiivisella yhteistyöllä ja verkottumisella. Yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen osaamisen tulee olla toisiaan täydentävää.

Lainsäädäntöä tarkastellessa yliopiston ja ammattikorkeakoulun tehtävissä ei ole päällekkäisyyttä eikä ristiriitaa. Hyvin erilaisiksi määriteltyjen koulutus- ja tutkimustavoitteiden lisäksi molemmat ovat sekä tiedon tuottamisen että hyödyntämisen tavoitteiden kannalta ratkaisevan tärkeitä. Lainsäädäntö nyky muodossaan määrittelee roolit, vastuualueet ja tehtävät suhteellisen selkeästi, vaikkakin paikoin hyvin yleisellä tasolla, ja luo edellytykset produktiiviseen yhteistyöhön sekä tutkimuksessa että koulutuksessa joko näiden kahden organisaation välisenä tai yhdessä kolmansien osapuolten kanssa.

OPM:n mukaan on tärkeää, että instituutiot tunnistavat oman yhteiskunnallisen missionsa ja pyrkivät mahdollisimman hyvin toteuttamaan sitä sen sijaan, että kilpailisivat samoista rooleista ja samoista tehtävistä. Yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen yhteistyön ponnistukset tulisi OPM:n linjausten mukaan kohdistaa yhteistyön saumattomuuteen ja tutkimusinnovaatioiden siirron ja hyödyntämisen vahvistamiseen ja tehostamiseen. Alueellinen ja paikallinen verkottuminen nähdään mahdollisuutena myös synergiaetujen saavuttamiseksi ja resurssien säästämiseksi. Yhteisiä aluestrategioita ja alueellisia kehittämisohjelmia painotetaan. Strategisissa linjauksissa painotetaan myös yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen toiminnan vahvistamista alue- ja osaamiskeskusohjelmissa sekä tiedepuistoissa ja teknologiakeskuksissa. Alueelliset innovaatioympäristöt perustuvat yliopistojen tieteelliselle tutkimukselle ja ammattikorkeakoulujen työelämää ja aluekehitystä tukevalle soveltavalle tutkimus- ja kehitystyölle.

Vaasan seutu on pioneeri korkeakoulujen yhteistyössä. Vaasan korkeakoulukonsortioon (sopimus solmittu tammikuussa 2001) kuuluvat kaikki Vaasassa toimivat seitsemän yliopistoa ja ammattikorkeakoulua: Vaasan yliopisto, Åbo Akademi i Vasa, Svenska handelshögskolan i Vasa, Vaasan ammattikorkeakoulu, Svenska yrkeshögskolan, Helsingin yliopiston oikeustieteellisen tiedekunnan koulutus Vaasassa ja Taideteollisen korkeakoulun Länsi-Suomen muotoilukeskus Muova. Lisäksi osapuolilla on sopimus joustavasta opinto-oi-keudesta (JOO), joka on solmittu toukokuussa 2002.

Konsortio toimii Vaasan korkeakoulujen yhteistyön foorumina. Tarkoituksena on kehittää korkeakoulujen yhteistyötä sekä lisätä niiden alueellista vaikuttavuutta Vaasan seudulla. Korkeakoulut ovat tehneet yhdessä mm. selvitykset kirjastoyhteistyön sekä oppimiskeskusyhteistyön kehittämiseksi.

Yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen välisellä yhteistyöllä on myös Pohjois-Savossa vahvat perinteet. Toimintaa tukevat niin oppilaitosten omat strategiat kuin yhteinen Pohjois-Savon yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen aluekehittämisen strategia 2007–2010. Strategia on jatkoa vuonna 2002 valmistuneelle aluekehittämisen strategialle. Strategian piiriin kuuluvat kaikki neljä Pohjois-Savossa pysyvästi sijaitsevaa yliopistoa ja ammattikorkeakoulua: Kuopion yliopisto, Savonia-ammattikorkeakoulu, Sibelius-Akatemia sekä Humanistinen ammattikorkeakoulu.

2

KUOPION YLIOPISTO
JA SAVONIA-AMMATTIKORKEAKOULU

2 Kuopion yliopisto ja Savonia-ammattikorkeakoulu

Yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen toiminta vaikuttaa laaja-alaisesti Pohjois-Savon kehittämiseen. Korkeakoulujen strategioiden pyrkimyksenä on kautta linjan laaja-alainen Pohjois-Savon hyvinvoinnin kehittäminen koulutuksen ja tutkimuksen avulla. Vahvana painopisteenä on yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen yhteistyö sekä alueellinen vaikuttavuus, mikä pitää sisällään yhteistyön alueen muiden toimijoiden kanssa kansallisia ja kansainvälisiä painotuksia unohtamatta. Kuvassa 1. esitetään Pohjois-Savon kaupungit ja kunnat sekä Kuopion yliopiston ja Savonia-ammattikorkeakoulun sijoittuminen alueella.

Kuva 1. Kuopion yliopisto ja Savonia-ammattikorkeakoulu Pohjois-Savossa.

Alueellisesti yliopiston toiminta-alueita ovat myös Etelä-Savo, Ylä-Savo ja Kainuu. Yliopistoyhteistyötä opetuksen alalla tehdään kiinteimmin Oulun, Lappeenrannan, Jyväskylän ja Joensuun yliopistojen kanssa. Myös yliopiston kansainväliset yhteistyöverkostot ovat laajat ja monipuoliset. Kansainvälisiä yhteistyökumppaneita on Pohjois-Amerikan ja Euroopan lisäksi myös kolmansista maista, lähialueilta ja Aasiasta.

Ammattikorkeakoulu tekee yhteistyötä paikallisten ja kansallisten yritysten ja yhteisöjen kanssa. Ammattikorkeakoululla on myös maailmanlaajuista koulutus-, kehitys- ja tutkimusyhteistyötä. Yhteistyötä tehdään koulutusaloittain kehittämissäryhmissä, joiden tavoitteena on Bolognan prosessin seuranta. Virtuaaliammattikorkeakoulun tuotantorenkaisissa tehdään valtakunnallista koulutusyhteistyötä esim. verkkopohjaisen koulutustarjonnan tuottamiseksi ja tarjoamiseksi. Savonia-ammattikorkeakoulu on vuosia ollut mukana muiden itäsuomalaisen ammattikorkeakoulujen, Etelä-Karjala, Kajaani, Kymenlaakso, Mikkeli ja Pohjois-Karjala, kehittämässä verkko-opetusta yhteisten hankkeiden avulla.

Suomen kaikki yliopistot ovat valtion ylläpitämiä ja autonomisesti toimivia. Ammattikorkeakoulut ovat kuntien, kuntayhtymien tai säätiöiden ylläpitämiä, mutta niidenkin rahoituksessa valtiolla on merkittävä osa. Savonia-ammattikorkeakoulun kuntayhtymä ylläpitää Savonia-ammattikorkeakoulua. Kuntayhtymän jäsenkunnat ovat Iisalmi, Kiuruvesi, Kuopio, Lapinlahti ja Varkaus.

Taulukossa 1. esitetään Kuopion yliopiston ja Savonia-ammattikorkeakoulun henkilökuntamäärät sekä opiskelijamäärät.

Taulukko 1. Kuopion yliopiston ja Savonia-ammattikorkeakoulun opiskelija- ja henkilöstömäärät.

Kehysorganisaation	Kuopion yliopisto	Savonia-ammattikorkeakoulu
henkilöstömäärä	1545**	Kuopio 482* Iisalmi 84* Varkaus 62*
opiskelijamäärä	5930**	Kuopio 3426* Iisalmi 586* Varkaus 535*
avoimen yo:n opiskelijamäärä/avoimen amk:n opiskelijamäärät	3581**	626**
täydennyskoulutusopiskelijat/erikoistumisopinnot, jatkotutkinnot (amk)	2762**	erikoistumisopinnot 206* aikuisten tutkintoon johtava 621* ylempi amk-tutkinto 10*

* Vuoden 2005 luku. Lähde: Savonia-ammattikorkeakoulun opiskelijarekisteri.

** Vuoden 2004 luku. Lähde: Opetusministeriön KOTA-tietokanta.
(<http://www.csc.fi/kota/kota.html>)

Kuopion yliopiston henkilöstömäärä ja opiskelijoiden määrä on suurempi kuin Savonia-ammattikorkeakoulussa. Kuopion yliopistossa opiskelee avoimen yliopiston ja täydennyskoulutuksen puolella enemmän opiskelijoita kuin ammattikorkeakoulun puolella. Sijainniltaan Kuopion yliopiston ja Savonia-ammattikorkeakoulun Kuopion yksiköt ovat suhteellisen lähellä toisiaan (kuva 2).

Kuva 2. Kuopion yliopiston kampusalue ja Savonia-ammattikorkeakoulun Kuopion koulutusyksiköt.

2.1 Kuopion yliopisto

Kuopion yliopisto on terveys-, ympäristö- ja hyvinvointitieteisiin sekä niihin liittyviin biotieteisiin, teknologiaan, tietotekniikkaan ja liiketoimintaosaamiseen profiloitunut yliopisto. Yliopiston tehtävänä on kansainvälisesti korkeatasoisen uuden tieteellisen tutkimustiedon ja siihen perustuvan opetuksen avulla nostaa osaamisen tasoa maassamme. Yliopisto edistää toiminnallaan hyvinvoinnin ja elämisen laadun parantumista sekä alueellista elinvoimaisuutta valtakunnallisesti ja erityisesti itäisessä Suomessa sekä Pohjois-Savon, erityisesti Kuopion seudun kehittymistä kasvukeskuksena.

Kuopion yliopistossa on viisi tiedekuntaa: farmaseuttinen tiedekunta, informaatioteknologian ja kauppatieteiden tiedekunta, luonnontieteiden ja ympäristötieteiden tiedekunta, lääketieteellinen tiedekunta ja yhteiskuntatieteellinen tiedekunta sekä tiedekuntiin rinnastettava biokeskus A. I. Virtanen -instituutti.

Kuopion yliopistossa on käynnistetty hallinnon uudistyö, joka tuo muutoksia laitosrakenteeseen. Tällä hetkellä tiedekunnissa on opetus-, tutkimuslaitoksia, joista 14 on Kuopion yliopistollisessa sairaalassa toimivia klinikoita. Opetus- ja tutkimuslaitoksien lisäksi yliopistossa toimii erillislaitoksia, jotka tarjoavat opetusta ja tutkimusta tukevia palveluita. Erillislaitoksista voi mainita erityisesti koulutus- ja kehittämiskeskukseen, jonka panos on merkittävä yhteiskunnallisen vuorovaikutuksen ja alueellisen vaikuttavuuden toteuttamisessa. Koulutus- ja kehittämiskeskus järjestää avointa yliopisto-opetusta ja täydennyskoulutusta sekä suunnittelee ja toteuttaa yrityksille ja yhteisöille koulutus- ja kehittämishohjelmia. Yliopistossa toimii myös tieto- ja opetuspalvelukeskus (TOP), johon kuuluvat kirjasto, kuvakeskus, oppimiskeskus sekä tietotekniikkakeskus. Kuopion yliopiston kampusalue on varsin yhtenäinen (kuva 2).

Lisäksi Mikkelin yliopistokeskuksessa on Kuopion yliopiston ympäristötieteiden tutkimusyksikkö. Yliopistokeskuksen toimintayksiköt ovat emoyliopistojensa alaisia ja itsenäisiä suhteessa Mikkelin yliopistokeskukseen.

Lisää tietoa Kuopion yliopistosta ja sen toiminnasta löytyy yliopiston [www-sivuilta](http://www.uku.fi) osoitteesta www.uku.fi.

2.2 Savonia-ammattikorkeakoulu

Savonia-ammattikorkeakoulu on Pohjois-Savon maakunnan aktiivinen kehittäjä, joka palvelee yhteistyökumppaneitaan kouluttamalla monitaitoisia ja omaaloitteisia osaajia. Tutkimus- ja kehitystoiminnalla lisätään yritysten elinvoimaisuutta. Laaja-alainen ammattikorkeakoulu pystyy vastaamaan nopeasti muuttuvan tietoyhteiskunnan haasteisiin. Toiminnan arvot ovat asiakaskeskeisyys, asiantuntijuus ja yhteisöllisyys. Savonia-ammattikorkeakoulu kuuluu Suomen suurimpiin.

Savonia-ammattikorkeakoulu kattaa kaikki maakunnan elinkeinoelämän tärkeät ammattialat. Savonia-ammattikorkeakoululla on koulutusyksiköjä kolmella eri paikkakunnalla, Iisalmessa, Kuopiossa ja Varkaudessa. Koulutusalat ovat yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon ala, luonnontieteiden ala, kulttuuriala, luonnonvara- ja ympäristöala, matkailu-, ravitsemis- ja talousala, sosiaali-, terveys- ja liikunta-ala sekä tekniikka ja liikenne.

Iisalmessa ja Varkaudessa olevat koulutusyksiköt muodostavat yhtenäisen kampusalueen. Iisalmessa järjestetään liiketalouden, maaseutuelinkeinojen, hoitotyön ja sosiaali-alan koulutusta. Varkaudessa koulutusta järjestetään liiketalouden, International Business, tietojenkäsittelyn, kone- ja tuotantotekniikan, tietotekniikan, automaatiotekniikan, tuotantotalouden ja Mechanical Engineering and Production Technology koulutusohjelmissa.

Ammattikorkeakoululla ei ole Kuopiossa yhtenäistä kampusaluetta, vaan koulutusyksiköt sijaitsevat hajallaan ympäri Kuopion kaupunkia (kuva 2). Kuopiossa koulutusta järjestetään muotoilun, viestinnän, musiikin, tanssinopettajan, liiketalouden, International Business, hotelli- ja ravintola-alan, matkailun, palopäällystön, elektroniikan, sähkötekniikan, kone- ja tuotantotekniikan, puutekniikan, tietotekniikan, tietojenkäsittelyn, hyvinvointitekniikan, rakennustekniikan, ympäristötekniikan, Information Technology että terveysalan koulutusohjelmissa: bioanalytiikka, ensihoito, fysioterapia, hoitotyö, radiografia ja sädehoito, suun terveydenhoito ja toimintaterapia.

Lisää tietoa Savonia-ammattikorkeakoulusta ja sen toiminnasta löytyy ammattikorkeakoulun [www-sivuilta](http://www.sivuilta) osoitteesta www.savonia-amk.fi.

3

HANKKEEN ORGANISAATIO JA
TOIMINTAMALLI

3 Hankkeen organisaatio ja toimintamalli

Kuopion yliopisto ja Savonia-ammattikorkeakoulu saivat opetusministeriöltä rahoitusta tieto- ja opetuspalvelujen yhteistyötä koskevaan selvitystyöhön ja hankesuunnitelman laatimiseen. Selvitystyötä ja hankesuunnitelmaa varten perustettiin TOI-hanke (tieto- ja opetuspalveluiden integrointi). Selvitystyö liittyy ammattikorkeakoulun ja yliopiston yhteisen aluekehittämisen strategian toteuttamiseen.

Hankkeen ohjausryhmän jäseniin kuuluivat Kuopion yliopistosta vararehtori Sirpa Suntioinen (pj), oppimiskeskuksen johtaja Tuula Heide, tietotekniikkakeskuksen johtaja Ahti Planman sekä kirjastonjohtaja Jarmo Saarti (siht.). Saarti toimi projektin vastuullisena johtajana ja kirjasto-osuudesta vastaavana. Savonia-ammattikorkeakoulusta ohjausryhmässä olivat vararehtori Ulla Voutilainen, johtava informaattikko Tuula Snicker ja opetusteknologia-osuudesta vastannut verkko-opetuksen koordinaattori Maija Suhonen.

Ohjausryhmän tehtäviin kuuluivat yhteydenpito projektin ja projektiryhmän sekä yliopiston ja ammattikorkeakoulun välillä. Lisäksi ohjausryhmä vastasi hankkeen linjausten tekemisestä ja määrittelystä sekä tiedotuksesta. Ohjausryhmä kokoontui keskimäärin kerran kuukaudessa, ensimmäinen kokous oli huhtikuussa 2005. Toukokuun kokouksissa mukana oli myös hankkeeseen valittu projektiryhmä.

Ohjausryhmän alaisuudessa toimivaan projektiryhmään kuuluivat kirjastopuolella Tuula Snicker ja suunnittelija Kirsi Tuovinen yliopiston kirjastosta sekä opetusteknologiapuolella lehtori Anna-Leena Ruotsalainen ammattikorkeakoulusta ja suunnittelija Pasi Karvonen yliopiston oppimiskesuksesta. Työryhmä kokoontui keskimäärin kaksi kertaa kuukaudessa. Kokoukset olivat avoimia myös ohjausryhmäläisille.

Projektiryhmän tehtäviin kuului taustaselvitys korkeakoulujen kirjastopalveluiden sekä tieto- ja viestintäteknisten (tv) ja verkkopedagogisten palvelujen nykytilasta, lisäksi laadittiin ja toteutettiin kyselyt, joilla selvitettiin näiden palvelujen yhteistyömahdollisuuksia. Kyselyt suunnattiin korkeakoulujen johdolle (Liite 2) ja kirjastohenkilökunnalle (Liite 3), ammattikorkeakoulun koulutuspäälliköille ja oppimiskeskuksen henkilökunnalle sekä yliopiston verkko-opetuksen asiantuntijuuskoulutuksen käyneille opettajille (Liite 4). Kyselyistä ja kyselyn tuloksista kerrotaan luvussa 5.

Raportin työstämiseen on osallistunut koko projektiryhmä, myös ohjausryhmä on kommentoinut työtä. Kirjoituksesta ovat vastanneet Kirsi Tuovinen ja Anna-Leena Ruotsalainen.

Kuopion yliopisto ja Savonia-ammattikorkeakoulu julkistivat uusitun aluekehittämisen strategian yhteydessä lokakuussa 2005 esityksen korkeakoulujen yhteisestä aluekehittämisen kärkihankekokonaisuudesta, korkeakoulukonsortion rakentamisen selvittämisestä. Yhtenä tehtävänä korkeakoulukonsortiohankkeessa on Kuopion yliopiston ja Savonia-ammattikorkeakoulun tuki- palveluyhteistyön selvittäminen. TOI-hankkeessa tehty selvitystyö integroituu näin aluekehittämisen kärkihankkeeseen eikä TOI-hankkeessa laadita erillistä jatkohankesuunnitelmaa.

4

TIETO- JA OPETUSPALVELUT KUOPION
YLIOPISTOSSA JA SAVONIA-
AMMATTIKORKEAKOULUSSA

4 Tieto- ja opetuspalvelut Kuopion yliopistossa ja Savonia-ammattikorkeakoulussa

Kuopion yliopiston tieto- ja opetuspalvelukeskus (TOP) tuottaa, koordinoi ja kehittää asiakkaiden ja yhteistyökumppaneiden tarpeiden mukaisia korkealaatuisia tieto- ja opetuspalveluja. TOPiin kuuluvat palvelulaitoksina kirjasto, oppimiskeskus, kuvakeskus ja tietotekniikkakeskus. Työskentelemällä asiantuntijatiimeinä yli TOPin laitosrajojen, luodaan oikea-aikainen, osaava ja innovatiivinen asiakaspalvelu, joka kykenee vastaamaan asiakasryhmien muuttuviin tarpeisiin koko yliopistossa. Strategiansa mukaisesti TOP on myös aktiivisesti mukana verkostoissa kehittämässä alueellista, valtakunnallista ja kansainvälistä yhteistyötä.

Savonia-ammattikorkeakoulussa ei ole yhtenäistä oppimiskeskustoimintaa vaan jokainen tulosalue järjestää sisäisesti niin opiskelijoiden kuin opettajienkin tieto- ja viestintätekniiikan sekä verkkopedagogiikkaan liittyvän neuvonnan ja ohjauksen. Kirjasto- ja tietopalveluja on yhdeksässä koulutusyksikössä.

Yliopiston kirjaston kokonaisrahoitus on noin 2,4 milj. euroa, ammattikorkeakoulun kirjaston noin 1,1 milj. euroa. Suoran budjettirahoituksen osuus ammattikorkeakoulun kirjastolla on 93,8 %, yliopiston kirjastolla se on 67,3 %. (Liite 5). Yliopiston oppimiskeskuksen kokonaisrahoitus on noin 1 milj. euroa. Rahoituksesta noin 27 % on yliopiston perusrahoitusta ja loppu koostuu erilaisesta hankerahoituksesta, mm. OPM ja ESR. (Vuoden 2004 luvut.) Savonia-ammattikorkeakoulun puolella vastaavia lukuja ei voi ilmoittaa, koska ammattikorkeakoululla ei ole keskitettyä oppimiskeskusta.

4.1 Kirjastojen toiminta ja palvelut

Kuopion yliopiston kirjasto on kaikille avoin julkinen tieteellinen kirjasto. Kirjaston kokoelmat ja asiantuntemus painottuvat Kuopion yliopiston tieteenaloille, joita ovat terveystieteet, farmasia, bio- ja ympäristötieteet, informaatioteknologia, kauppatieteet sekä sosiaalitieteet. Kirjasto tarjoaa palveluja sekä tietoverkon välityksellä että kirjastotiloissa.

Kirjaston keskeinen tehtävä on luoda ja ylläpitää Kuopion yliopistossa tapahtuvan tutkimuksen ja korkeimman opetuksen sekä oppimisen edellytyksiä hankkimalla, tallettamalla ja välittämällä tietoa ja tietoaineistoa sekä tarjoamalla monipuolinen oppimisympäristö. Kirjaston yhteiskunnallisena ja alueellisena tehtävänä on toimia julkisena tieteellisenä kirjastona, jolla on myös yleissivistävä tehtävä.

Kuopion yliopiston kirjaston toimipisteet, Snellmanian kirjasto, Canthian kirjasto sekä KYSin tieteellinen kirjasto, sijaitsevat kampusalueella tai sen välittömässä läheisyydessä. Kuopion yliopiston kirjasto vastaa lisäksi Tutkimuskeskus Neulasen kirjastosta, joka on tutkimuskeskuksessa sijaitsevien laitosten yhteinen kirjasto.

Kuopion yliopiston kirjaston palveluihin kuuluvat lainaustoiminta, neuvonta, tietopalvelu, kaukopalvelu ja kopiopalvelu. Lisäksi kirjasto järjestää kaikille Kuopion yliopiston perusopiskelijoille pakollisen, yhden opintopisteen laajuisen tiedonhaun peruskurssin. Jatko-opiskelijoille on tarjolla tiedonhaun ja viitteiden hallinnan kurssi (2,5 opintopistettä). Kirjastossa pidetään myös kaikille avoimia lyhyitä koulutustilaisuuksia tiedonhakuun ja kirjastopalveluihin liittyvistä ajankohtaisista aiheista.

Lainaus- ja neuvontapalvelut ovat maksuttomia samoin kuin kirjaston omien kokoelmien käyttö paikan päällä kirjaston toimipisteissä ja kampusalueella. Kaukopalvelusta, kopiopalvelusta ja tietopalvelusta veloitetaan erillisen hinnaston mukaisesti samoin kuin yliopiston ulkopuolisten ryhmien tiedonhankinnan opetuksesta ja muusta konsultoinnista.

Kirjastossa on tutkimuskirjallisuutta, kausijulkaisuja, opinnäytteitä, tietokantoja, elektronisia julkaisuja ja valikoitua Internet-aineistoa. Lisäksi kirjastossa on yliopiston, avoimen yliopiston ja kesäyliopiston kurssikirjoja. Osa aineistosta on sijoitettu klinikoille ja laitoksille.

Osa tietokannoista, lehdistä ja muusta elektronisesta aineistosta on täysin vapaasti käytettävissä, osa toimii vain Kuopion yliopiston ja KYSin verkoissa. Kuopion yliopiston opiskelijat, tutkijat ja henkilökunta voivat käyttää Kuopion yliopiston kirjaston hankkimia elektronisia aineistoja maksutta myös yliopiston paikallisverkon ulkopuolelta ns. etäpalvelun avulla. Kirjastolla on myös 34 kannettavaa mikrotietokonetta, joita lainataan Kuopion yliopiston perusopiskelijoille. Lisäksi kirjaston tiloissa on 30 oppimiskeskuksen opiskelijamikroa.

Strategiansa mukaisesti Kuopion yliopiston kirjasto vastaa osaltaan Pohjois-Savon alueen tieteellisestä kirjasto- ja tietopalveluista sekä laajemmin Itä-Suomen alueellisen tietopalvelun kehittämisestä yhteistyössä alueen muiden toimijoiden kanssa.

Savonia-ammattikorkeakoulun kirjaston tehtävänä on edistää opetus-suunnitelman mukaista opetusta ja opiskelua, lisätä valmiuksia jatkuvaan oppimiseen ja tiedonhallintaan sekä vastata työ- ja elinkeinoelämän tiedontarpeisiin. Kirjasto toimii kaikille avoimena julkisena tieteellisenä kirjastona ja tuottaa osaltaan alueellisia, kansallisia ja kansainvälisiä tietopalveluja.

Savonia-ammattikorkeakoulun kirjastolla on toimipisteet yhdeksässä koulutusyksikössä. Näistä seitsemän on Kuopiossa, lisäksi Iisalmen ja Varkauden yksiköissä on omansa. Kirjastot ovat erikoistuneet oman alansa tietopalvelukeskuksiksi. Toimipisteet ovat:

- Iisalmen kirjasto
- Kuopion Muotoiluakatemia Taitemian kirjasto
- Kuopion Musiikki- ja tanssiakatemia kirjasto
- Pelastusopiston kirjasto
- Savonia-Business, Liiketalouden Kuopion kirjasto
- Savonia Business, Matkailu- ja ravitsemisalalan kirjasto
- Tekniikan Kuopion kirjasto
- Terveystieteiden Kuopion kirjasto
- Varkauden kirjasto

Savonia-ammattikorkeakoulun kirjaston palveluihin kuuluvat lainaustoiminta, neuvonta, tietopalvelu ja kaukopalvelu. Lainaus- ja neuvontapalvelut ovat maksuttomia samoin kuin kirjaston kokoelmien käyttö. Maksullisista palveluista, kuten esimerkiksi kaukopalvelusta, veloitetaan voimassa olevan hinnaston mukaisesti.

Kirjaston kokoelmat muodostuvat koulutusyksiköissä opetettavien alojen mukaan. Sähköisistä aineistoista löytyvät asiakkaiden käytettävissä olevat tietokantapalvelut. Tarjolla on mm. viite- ja kokotekstitietokantoja sekä elektroniisia kirjoja ja hakuteoksia. Tietokannat ovat käytettävissä kirjastossa, Savonia-ammattikorkeakoulun tiloissa tai etäkäyttönä paikallisverkon ulkopuolelta terminaaliyhteydellä Savonia-ammattikorkeakoulun henkilökunnalle ja opiskelijoille.

Kuopion Musiikki- ja tanssiakatemia kirjasto on Sibelius-Akatemian ylläpitämä (vuodesta 1995 lähtien). Se on Sibelius-Akatemian Kuopion osaston, Kuopion konservatorion ja Savonia-ammattikorkeakoulun musiikin ja tanssin yksikön yhteiskäytössä oleva kirjasto. Sisäasiainministeriön alainen Pelastusopiston kirjasto on paitsi oppilaitoskirjasto myös pelastusalan keskuskirjasto Suomessa. Kirjastolla on yhteinen tietokanta sisäasiainministeriön pelastusosaston, SPEK:n eli Suomen Pelastusalan Keskusjärjestön ja Palopäällystöliiton kanssa. Pelastusopiston kirjasto on päällystökoulutuksen osalta myös osa Savonia-ammattikorkeakoulun kirjastoverkkoa. Savonia-ammattikorkeakoulun kirjaston sivuilla on linkki Pelastusopiston kirjastoon, mutta kirjastot eivät ole samassa verkossa eikä niillä ole samaa kirjastojärjestelmää.

Kirjastojen tunnusluvut

Kuopion yliopiston ja Savonia-ammattikorkeakoulun kirjastojen vuoden 2004 tilastot (Liite 5) osoittavat joitakin eroja kirjastojen toiminnassa.

Aineistojen käyttö osoittaa, että yliopiston puolella korostuu elektronisten palveluiden käyttö, etenkin elektronisten kausijulkaisujen, kun taas ammattikorkeakoulun puolella ollaan huomattavasti aktiivisempia kirjalainajia. Tämä näkyy myös aktiivisten lainaajien määrässä, joka on suurempi ammattikorkeakoulun kirjastossa kuin yliopiston kirjastossa.

Molemmat kirjastot ovat avoimia, julkisia kirjastoja. Ammattikorkeakoulun kirjasto mielletään kuitenkin oppilaitoskirjastotyyppisempänä kuin yliopiston kirjasto, mistä kertoo se, että yliopiston kirjastossa käy enemmän ns. ulkopuolisia asiakkaita (ei oman oppilaitoksen opiskelijoita tai henkilökuntaa) kuin ammattikorkeakoulun kirjastossa, jossa taas omat opiskelijat ja henkilökunta lainaavat kirjoja aktiivisesti.

Kuopion yliopiston kirjastolla on kattavampi elektronisen aineiston (FinELib) kokoelma kuin ammattikorkeakoulun kirjastolla, joskaan elektronisten kausi-

julkaisujen määrässä ei ole kovin suurta eroa. Suhteessa kohdeväestöön, elektronisten kausijulkaisujen osuus yliopiston kirjastossa on 0,8 % ja ammattikorkeakoulun kirjastossa 0,7 %. Painettujen lehtien osuus on sen sijaan ammattikorkeakoulun puolella selvästi suurempi kuin yliopistossa. Kirjastojen FinELib-aineistoissa on päällekkäisyyttä jonkin verran etenkin elektronisissa lehdissä (Liite 6). Yliopiston kirjaston elektronisen aineiston hankintakulut suhteessa koko kirjastoaineiston hankintakuluihin ovat yliopistopuolella 54,9 % ja ammattikorkeakoulun puolella 14,0 % (Liite 5). Ammattikorkeakoulun puolella painottuu taas painetun aineiston osuus aineiston hankinnassa.

Myös kirjastojen antamassa tiedonhaun opetuksessa on eroja, mikä voi osaltaan selittää eroja elektronisten palveluiden käytössä. Yliopistossa kirjaston järjestämä tiedonhaun opetus suunnataan kaikille perusopiskelijoille, kurssi on vaatimuksena perusopinnoissa, kun taas ammattikorkeakoulussa tiedonhaun opetus vaihtelee koulutusyksiköittäin. Siksi esim. kirjastojen antama opintoviikkomäärä ei ole suoraan verrannollinen toisiinsa: Annettujen kurssien opintoviikkomäärä yliopistossa on 839 ja ammattikorkeakoulussa 60. Elektronisten palvelujen käyttöön vaikuttanee myös se, että aineiston etäkäyttö on ollut käytössä ammattikorkeakoulussa vasta syksystä 2005 lähtien.

4.2 Tieto- ja viestintätekninen sekä verkkopedagoginen palvelutoiminta

Kuopion yliopistossa tieto- ja viestintäteknikkaan (tvt) sekä verkkopedagogiikkaan liittyvää palvelutoimintaa koordinoi **Kuopion yliopiston oppimiskeskus**. Oppimiskeskuksen tehtävänä on tukea yliopiston opetuksen ja opiskelun kehittämistä sekä lisätä opettajien opettamisen ja ohjaamisen valmiuksia ja opiskelijoiden opiskelutaitoja. Oppimiskeskus tukee verkko-opetuksen tuottamista sekä ylläpitää ja kehittää tieto- ja viestintäteknikkaan perustuvia oppimisympäristöjä.

Oppimiskeskus tarjoaa koulutusta ja tukipalveluja yliopistopedagogiikassa (opettajien yliopistopedagoginen PD-koulutus 60 op) sekä tvt-opetuskäytössä ensisijaisesti Kuopion yliopiston henkilökunnalle ja opiskelijoille. Lisäksi opettajat ja laitokset voivat saada kohdennettua tukea tarpeidensa mukaan. Tuki voi olla monimuotoista ja kohdistua eri osa-alueisiin, esimerkiksi:

- opetuksen suunnitteluprosessi
- verkko-opetuksen toteuttamis- ja kehittämismahdollisuudet
- opetuksen arviointi ja palautelomakkeet
- opiskelutaitojen koulutus opiskelijoille
- opetus- ja ohjausmenetelmien kehittäminen
- etäopetusvälineet ja -menetelmät
- oppimisen arvioinnin monimuotoistaminen
- opetusteknologian käyttö opetuksessa

Oppimiskeskuksen järjestämiin koulutuksiin on osallistunut vuonna 2004 kaikkiaan n. 830 Kuopion yliopiston henkilökunnan jäsentä ja 86 Savonia-ammattikorkeakoulun henkilökunnan jäsentä. Lisäksi verkko-opetuksen suunnittelun tukipalveluja on hyödyntänyt yli sata opettajaa.

Oppimiskeskus vastaa Kuopion yliopiston oppimisalustojen ylläpidosta. Lisäksi oppimiskeskus tuottaa ja ylläpitää erilaisia opetuksen kehittämiseen liittyviä ohjelmistoja (mm. Core-Edit, Onni-oppimispäiväkirja, Lotta-lomakeohjelma).

Opiskelijoille oppimiskeskus tarjoaa tietotekniikkaneuvojan palveluita kaikissa mikrotietokoneiden käyttöön liittyvissä ongelmissa. Oppimiskeskukselta on saatavana myös opintoneuvojan palvelut Kuopion yliopiston opintoasioiden osaston järjestämä. Lisäksi oppimiskeskuksessa tarjotaan kirjaston järjestämää tiedonhaun neuvontaa kaksi kertaa viikossa ja yhtenä päivänä viikossa oppimiskeskuksessa päivystää tietotekniikkakeskuksen tilastollinen neuvoja.

Oppimiskeskus koordinoi useaa opetuksen kehittämiseen sekä tieto- ja viestintätekniiikan hyödyntämiseen ja kehittämiseen liittyvää hanketta. Lisäksi se toimii yhteistyökumppanina monissa hankkeissa ja verkostoissa.

Opiskelijoiden käyttöön tarkoitetuilla itseopiskelumikroilla varustettuja tiloja on Canthiassa, Medistudiassa, Melaniassa ja Snellmanian kirjastossa, kuitenkin niin että opiskelijoille tarkoitettu tietotekniikkaneuvoja päivystää Canthiassa. Oppimiskeskus on avoinna opiskelijoille kaikkina arkipäivinä sekä lauantaisin. Nämä tilat on tarkoitettu opiskelijoiden itsenäiseen työskentelyyn. Ympäri kampusta sijaitsevista itseopiskelutiloista löytyy yhteensä n. 200 nykyaikaista miktoa (liite 7). Opiskelijoilla on lisäksi käytettävissä tietokoneella ja oheislaitteilla (mm. skanneri ja videoeditointilaitteisto) varustettuja ryhmätyöhuonetta (5 kpl). Lisäksi oppimiskeskus ylläpitää opettajajohtoiseen työskentelyyn tarkoitettuja opetusmikroloukkia (6 kpl).

Opettajien tukipalveluun tarkoitettut tilat löytyvät Meditekniasta. Opettajien tukipalveluun on varattu ns. Oppitupa-tila, jossa opettajat voivat työstää erilaisia opetusmateriaalejaan yhdessä oppimiskeskuksen tukihenkilöstön kanssa. Meditekniasta löytyy myös videoeditointilaboratorio opettajien käyttöön.

Kuopion yliopiston oppimiskeskuksessa työskentelee johtajan lisäksi sihteeri, yhdeksän suunnittelijaa, kolme atk-suunnittelijaa, tietotekniikkaneuvoja sekä kaksi siviilipalvelusmiestä.

Savonia-ammattikorkeakoulussa ei ole keskitettyä oppimiskeskusta. Verkko-opetusta kehittää tulosalueiden edustajista muodostettu verkko-opetuksen koordinaatioryhmä. Tulosalueilla opettajien verkkopedagogiikkaan ja tieto- ja viestintätekniiikkaan liittyvä ohjaus ja neuvonta on järjestetty sisäisesti. Myös opiskelijoiden tieto- ja viestintätekniiikkaan liittyvä opetus ja ohjaus tapahtuvat opetuksen sisällä.

Savonia-ammattikorkeakoulussa opiskelijoille tarjottavia työskentelytiloja on jokaisella tulosalueella (Liite 7). Opiskelijat voivat käyttää tulosalueiden atk-luokkien työasemia aina silloin, kun tiloissa ei ole opetusta. Tämän lisäksi opiskelijoille on järjestetty itseopiskelutiloja, joita he voivat käyttää ilman varausta. Kaiken kaikkiaan työpisteitä itseopiskeluun on n. 250.

4.3 Verkko-opetus

Kuopion yliopiston verkko-opetus

Tieto- ja viestintäteknikan opetusikäytön kehittämisen tavoitteena on Kuopion yliopistossa opetuksen laadun parantaminen monimuotoistamalla opetus- ja oppimismenetelmiä sekä lisäämällä opiskelijoiden opintojen valintamahdollisuuksia ja opetuksen ja opiskelun kansallista ja kansainvälistä verkostoitumista. Lisäksi tieto- ja viestintäteknikkaa hyödynnetään tutkimuksessa sekä koulutukseen liittyvän tietohallinnon, tiedonhankinnan, ohjauksen ja arvioinnin tukena. Laitosten ilmoitusten mukaan lukuvuonna 2004 Kuopion yliopistossa toteutettiin 90 opintojaksoa (14 %) osin tai kokonaan verkko-opetuksena.

Kuopion yliopistossa on käytössä WebCT- ja Moodle-oppimisympäristöt. Oppimiskeskus hallinnoi ja ylläpitää alustoja yhdessä tietotekniikkakeskuksen kanssa. WebCT-oppimisympäristöllä oli marraskuussa 2005 yli 10 opiskelijan verkkokursseja 229 kpl. Moodlessa puolestaan oli 150 kurssia ja 1881 käyttäjätunnusta.

Savonia-ammattikorkeakoulun verkko-opetus

Savonia-ammattikorkeakoulun tavoitesopimuksessa vuosille 2004–2006 kehittämisen painopisteiksi on asetettu ohjaus- ja neuvontapalvelut, työharjoittelu ja virtuaaliopetus. Ammattikorkeakoulujen opetuksen laatutason kohottamista jatketaan edelleen. Opetuksen kehittämisessä keskitytään ennen kaikkea monipuolisten oppimisympäristöjen ja henkilöstön osaamisen kehittämiseen. Yhteisiä kehittämisen painoalueita ovat hyvien käytäntöjen levittäminen, arviointitulosten ja palautteiden hyödyntäminen, opetuksen ja tutkimus- & kehitystoiminnan linkittäminen sekä prosessimainen oppiminen ja verkostotyöskentely monipuolisia tieto- ja viestintäteknisiä taitoja hyödyntäen.

Virtuaaliammattikorkeakoulutoiminnan strategialinjauksissa todetaan, että vuoden 2006 loppuun mennessä kaikilla opiskelijoilla on mahdollisuus suorittaa jokaisessa koulutusohjelmassa 30 opintopistettä virtuaaliopintoja.

Savonia-ammattikorkeakoulussa vuodelle 2004 oli asetettu verkko-opetuksen määrällisiksi tavoitteiksi 4035 opintoviikkoa. Vuoden 2004 aikana koko Savonia-ammattikorkeakoulussa toteutettiin yhteensä 6356 opintoviikkoa verkko-opetusta.

Savonia-ammattikorkeakoulussa oppimisalustana on pääosin käytetty Verkkosalkku-oppimisalustaa, jota käytetään niin opetuksessa kuin hanketoiminnassa. Verkkosalkku-oppimisalustassa oli syksyllä 2005 käyttäjätunnuksia n. 5035, joista opiskelijatunnuksia noin 4000. Toimintaympäristöjä oli n. 1478 kpl. Kaikki toimintaympäristöt eivät ole opintojaksoja vaan ympäristöjä käytetään myös hankkeissa, työryhmissä, ns. opettajanhuoneena jne.

5

KUOPION YLIOPISTON JA SAVONIA-
AMMATTIKORKEAKOULUN
YHTEISTYÖMUODOT KIRJASTO-, TVT- JA
VERKKOPEDAGOGISISSA PALVELUISSA

5 Kuopion yliopiston ja Savonia-ammattikorkeakoulun yhteistyömuodot kirjasto-, tvt- ja verkkopedagogisissa palveluissa

Yhteistoiminnan nykytilaa ja mahdollisia yhteistoiminnan osa-alueita kirjasto-, tvt- ja verkkopedagogisissa palveluissa selvitettiin kyselyiden avulla.

Kyselyn toteutuksesta ja vastaajista

Kysely toteutettiin verkkokyselynä ja se suunnattiin korkeakoulujen johdolle (Liite 2) ja kirjastohenkilökunnalle (Liite 3), ammattikorkeakoulun koulutuspäälliköille ja oppimiskeskuksen henkilökunnalle sekä yliopiston verkko-opetuksen asiantuntijuuskoulutuksen käyneille opettajille (Liite 4). Kyselyssä käytettiin pääosin avovastauksia, poikkeuksena kirjastokysely, jossa oli yhtenä osana viisiportainen asteikko. Asteikon ääripäät olivat 1= Ei tärkeä ja 5= Tärkeä.

Korkeakoulujen johdon kyselyyn vastasi yhteensä seitsemän henkilöä, yliopiston puolelta kaksi (vastausprosentti 20) ja ammattikorkeakoulun puolelta viisi henkilöä (vastausprosentti 45,5). Kirjastokyselyyn vastasi 31 henkilöä, joista yliopiston puolelta 20 (vastausprosentti 54) ja ammattikorkeakoulun puolelta 11 (vastausprosentti 61). Tvt- ja verkkopedagogiikkakyselyyn vastasi kuusi ammattikorkeakoulun koulutuspäällikköä (vastausprosentti 40), yliopiston puolella vastaajia oli 11 (vastausprosentti 55).

5.1 Johdon näkemykset yhteistyöstä

Kuopion yliopiston ja Savonia-ammattikorkeakoulun johdon näkemyksen mukaan korkeakoulujen välinen yhteistyö on tärkeää. Yhteistyön mahdollisuudet kirjasto-, tv- ja verkkopedagogisissa palveluissa liittyvät pitkälti näiden palvelujen kehittämiseen.

Ammattikorkeakoulun johdon vastauksissa nousi esiin etenkin tukipalvelu- ja koulutusyhteistyön kehittämistarve liittyen tv- ja verkkopedagogiikkaan. Vastaajat kokivat, että tukipalvelut ovat tällä hetkellä riittämättömät ammattikorkeakoulun puolella. Vastauksissa nousi esiin, että opettajat *"joutuvat perehtymään liikaa myös tekniikkaan"*, kun heidän tulisi sen sijaan voida *"keskittyä verkko-opetuksen sisältöön ja pedagogiikkaan"*. Myös yliopiston vastaajat näkivät yhteistyön kehittämisen hyödyt tärkeänä koskien niin oppimiskeskuskuin kirjastopalveluja. Kuten eräs vastaaja totesi yhteistyön lisäarvosta: *"Turha päällekkäisyys mahdollisesti poistuu"*.

Yliopiston ja ammattikorkeakoulun johdon vastauksissa nousivat esiin mm. yhteistyö järjestelmien ylläpidossa ja sähköisissä kirjastopalveluissa sekä tv-koulutuksissa. Korkeakoulujen väliseen yhteistyöhön liittyen vastauksissa tuotiin kautta linjan esiin asiantuntijaosaamisen jakaminen ja yhdessä toimiminen *"toisiamme täydentäen"*.

Osa yliopiston ja ammattikorkeakoulun vastaajista näki myös Kuopion yliopiston ja Savonia-ammattikorkeakoulun yhteisen kirjaston Kuopiossa mahdollisena, vaikka vastauksista tulikin esiin, että ensin tulee selvittää *"onko järkevää keskittää korkeakoulujen kirjasto- ja informaatiopalvelut vai pitää ne hajautettuina. Tämän jälkeen on mietittävä palveluketjuja ja niiden kehittämistä. Fyysiset puitteet ja sijainti ovat tärkeitä."*

Esimerkiksi kirjaston paikallisuus on etu. Palvelu heikkenee, jos se ei ole lähellä ja nopeasti saatavilla. Toisaalta pienten kirjastoyksiköiden kohdalla heikkoutena mainittiin usein se, että tarjonta on suppea ja siten suuremmilla yksiköillä on etunsa. Ensisijaisena lähtökohtana on toiminnan kehittäminen, toimintoja ei siis olla yhdistämässä automaattisesti.

Yhteistyön esteiksi mainittiin mm. erilaiset rahoitus- ja omistusohjat, muutosvastarinta ja asenteet, erilaiset tarpeet sekä yhteistyön kehittämisresurssien puute (ylimääräiset kustannukset). Uhkana vastaajat kokivat mm. sen, että synergioita ei löydy tai että yhteistyössä ei huomioida kaikkia osapuolia tasa-vertaisesti. Oli myös vastaaja, joka ei nähnyt yhteistyössä esteitä eikä uhkia.

Kyselyn perusteella voidaan todeta, että kummankin korkeakoulun johto näkee keskinäisen yhteistyön tärkeänä ja kehittämisen arvoisena. Vaikka osa vastaajista näki varsinkin kirjastopalvelujen olevan nykyisellään hyvin toimivia, ei kukaan kokenut korkeakoulujen välistä yhteistyötä kirjasto-, tv- ja verkko-pedagogisissa palveluissa tarpeettomaksi.

5.2 Kirjastoyhteistyö

Vaikka Kuopion yliopiston ja Savonia-ammattikorkeakoulun kirjastolla on ollut yhteistyötä jo vuosia, ei yhteistyö ole ollut kaikilta osin koordinoitua ja järjestelmällistä. Siten kysely tuo osaltaan myös näkyviin tätä yhteistyötä ja antaa kaikille paremmat mahdollisuudet osallistua toimintaan jatkossa.

Kysely osoitti, että kirjastojen keskinäinen yhteistyö on tapahtunut pääosin spontaanisti, ilman sopimuksia ja taloudellisia korvauksia. Vakiintuneimpiin yhteistyömuotoihin kuuluvat sisäiset koulutustilaisuudet, kuten esim. henkilöstölle suunnattu tietokantakoulutus ja kirjastojärjestelmäyhteistyö.

Yhteistyölle luo luontevasti pohjaa se, että kirjastoilla on sama kirjastojärjestelmä, Voyager. Kirjastojärjestelmäyhteistyön puitteissa on perustettu ns. Kuopion Voyager-käyttäjät ryhmä, jossa on mukana Kuopion yliopiston ja Savonia-ammattikorkeakoulun kirjastojen lisäksi Humanistisen ammattikorkeakoulun ja Sibelius-Akatemian Kuopion osaston kirjastot sekä Varastokirjasto. Ryhmällä on oma postituslista ja se kokoontuu keskimäärin kerran vuodessa, myös yhteisiä koulutustilaisuuksia on järjestetty.

Kuopion yliopiston ja Savonia-ammattikorkeakoulun kirjastojen yhteistyö näkyy monissa päivittäisissä kirjaston asiakaspalvelutilanteissa. Asiakaspalvelussa opastetaan mm. asiakkaita käyttämään toisen korkeakoulun kirjastoja sekä tehdään tiedonhakuja kirjastojen kokoelmatietokannoista. Varsinkin sisällöllisesti samanlaisten alojen kohdalla (hoitotiede ja kauppatiede) kirjastojen asiakkaat käyttävät molempien kirjastojen palveluita ristiin.

Molemmat kirjastot ovat mukana oheisessa TOI-hankkeessa, jossa kartoitetaan Kuopion yliopiston ja Savonia-ammattikorkeakoulun kirjasto- ja tietopalveluiden ja opetusteknologian yhteistyömahdollisuuksia. Kuopion yliopiston ja Savonia-ammattikorkeakoulun kirjastoilla on ollut myös hankeyhteistyötä vuosina 2001–2003 ELEF Pohjois-Savo projektissa. Hankkeessa oli mukana lisäksi Kuopion kaupunginkirjasto – Pohjois-Savon maakuntakirjasto. Hankkeen päätyttyä yhteistyötä on jatkettu ylläpitämällä tuotettuja palveluja sovitulla tavalla.

Kuopion yliopiston ja Savonia-ammattikorkeakoulun kirjastot tekevät yhteistyötä omalla tahollaan myös alueen muiden kirjastojen kanssa. Kuopion yliopiston kirjastolla ja Varastokirjastolla on ollut esimerkiksi yhteistä luettelointikoulutusta, yhteistyötä tehdään myös lainauspalveluissa. Toukokuussa 2003 aloitettu yhteislainaus kirjastojen kesken mahdollistaa sen, että Kuopion

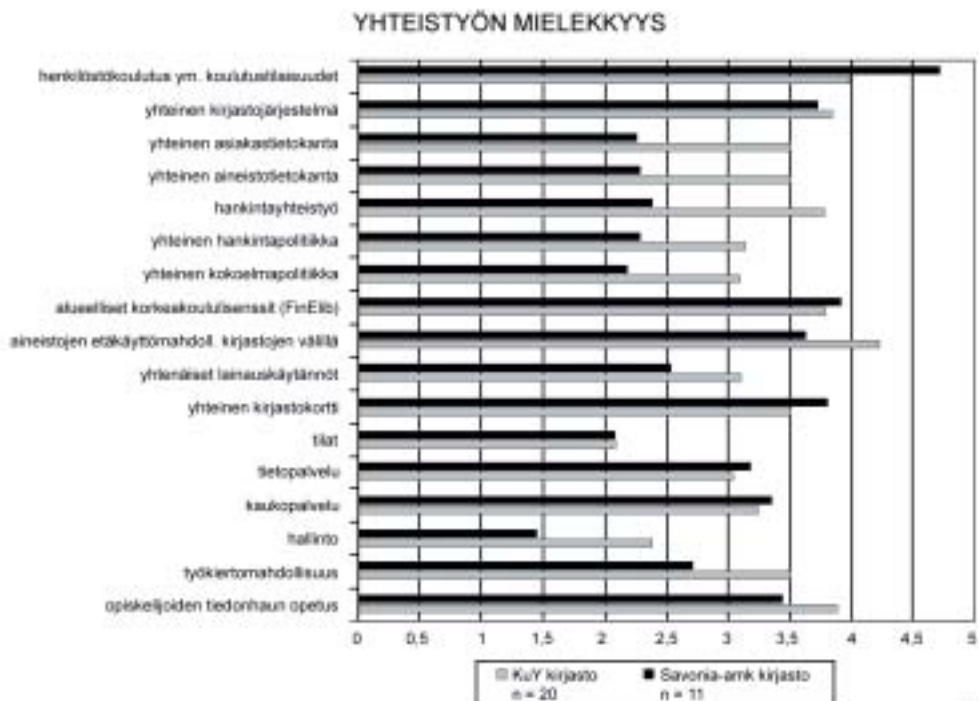
yliopiston kirjaston asiakkaat voivat tilata maksutta kirjoja ja artikkelikopioita Varastokirjaston kokoelmista yliopiston kirjaston web-tietokannan Kuopuksen kautta. Tilaukset toimitetaan Kuopion yliopiston kirjaston toimipisteisiin, josta ne ovat noudettavissa ja lainattavissa.

Ammattikorkeakoulun kirjastolla on vastaavaa yhteistyötä Sibelius-Akatemian Kuopion osaston kirjaston kanssa. Yhteistyölle luo luontevasti pohjaa se, että Sibelius-Akatemian Kuopion osaston kirjasto on Sibelius-Akatemian ja Savonia-ammattikorkeakoulun Kuopion Musiikki- ja Tanssiakatemian yksikön yhteiskäytössä.

Myös kirjastojen kaukopalvelun voi nähdä vakiintuneena yhteistyömuotona, joskin tämä yhteistyö koskee laajemmin kaikkia Suomen kirjastoja. Alueen kirjastot ovat aktiivisesti mukana myös valtakunnallisessa kirjastoyhteistyössä ja osin paikallista yhteistyötä syntyy tätäkin kautta.

Kirjastoyhteistyön tarpeellisuus

Selvitettäessä yliopiston ja ammattikorkeakoulun kirjastojen yhteistyön tarpeellisuutta, vastaajille lueteltiin joukko asioita, joiden toteutumista tuli arvioida viisiportaisella asteikolla. Asteikon ääripäät ovat 1=Ei tärkeä ja 5=Tärkeä. Kuvassa 3 on laskettuna kunkin vaihtoehdon keskiarvo siten, että yliopiston ja ammattikorkeakoulun kirjastohenkilökunnan vastaukset ovat eriteltyinä. Vastaajat pystyivät tuomaan esiin myös muita yhteistyömahdollisuuksia kirjastojen kesken. Avovastauksessa nousivat esiin tiedottaminen sekä säännöllinen yhteydenpito ja/tai yhteiset työryhmät (kolme vastausta).

Kuva 3. Yhteistyön mielekkyys.

Kuvasta on tulkittavissa, että molemmat osapuolet kokevat yhteistyön mielekkääksi usealla osa-alueella. Vaikka oppilaitosten kirjastojen kesken on nähtävissä pieniä painopiste-eroja, korostuvat tietyt asiat selvästi: henkilöstö- ym. koulutusilaisuudet, alueelliset korkeakoululisenssit, aineistojen etäkäyttömahdollisuus kirjastojen kesken, yhteinen kirjastokortti, opiskelijoiden tiedonhaun opetus sekä yhteinen kirjastojärjestelmä. Yliopistupuolen vastauksissa korostuvat myös varsin vahvasti (painoarvo vähintään 3,5) yhteinen asiakas- ja aineistotietokanta, hankintayhteistyö sekä työkiertomahdollisuus. Molemmat osapuolet nostivat esiin lisäksi kaukopalvelun.

Korkeimman painoarvon (4,25) yliopistupuolella sai aineistojen etäkäyttömahdollisuus oppilaitosten kirjastojen kesken, ammattikorkeakoulun kirjastohenkilökunta painotti yhteistä henkilöstökoulutusta ym. koulutusilaisuuksia (4,7). Yliopistupuolen painotuksia selittänee osittain se, mikä näkyy tilastoissakin (Liite 5): Yliopistupuolella korostuu vahvasti elektronisten aineistojen käyttö ja entistä laajempien (painettujenkin) kokoelmien saatavuus asiakaskäyttöön koetaan tärkeäksi. Heikoiten kannatusta molempien osapuolten keskuudessa saivat yhteiset tilat ja yhteinen hallinto.

Kokonaisuudessaan kirjastojen väliseen yhteistyöhön suhtaudutaan kautta linjan varsin positiivisesti, vaikka yliopiston kirjaston henkilökunta näyttäisi suhtau-

tuvan yhteistyöhön hieman positiivisemmin kuin ammattikorkeakoulun kirjaston henkilökunta. Sama linja tuli esiin avovastauksissakin, joissa vastaajat pääsivät myös perustelemaan kannanottojaan.

Vastaajat kokivat muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta kirjastojen välisen yhteistyön tarpeelliseksi. Vastauksissa esiin tuleva näkemys korostaa sitä, että *"yhteistyön kehittäminen on tärkeää niillä alueilla, missä se on mielekästä"*. Kukaan ei rakentele pilvilinnoja, vaan odotukset yhteistyöstä ovat varsin realistisia ja konkreettisia. Kuten vastaajat toivat esille, kaikissa asioissa yhteistyö ei ole tarpeen. Esimerkiksi Kuopion Musiikki- ja tanssiakatemian kirjaston aineistot, kuten nuottijulkaisut ja äänitteet, ovat sellaisia, joita muiden alojen opiskelijat eivät opinnoissaan tarvitse. Siten esim. hankintayhteistyötä ei ymmärrettävästi nähdä tärkeänä yliopiston kirjaston kanssa.

Yhteistyön kehittämistä perusteltiin toiminnan parantamisella ja tehokkuuden lisäämisellä. Yhteistyöllä saataisiin resurssit paremmin käyttöön ja saavutettaisiin jopa synergiaetuja. Tässä yhteydessä nousivat esiin etenkin kirjastojen asiakaspalvelun parantaminen, henkilöstökoulutus, yhteiset lisenssit, aineiston hankinta sekä kokoelmien laadun ja käyttömahdollisuuksien paraneminen. Huomioitavana seikkana mainittiin myös työtehtävien ja palvelujen rationalisoiminen. Lisäksi varsinkin yliopistopuolen vastauksissa korostui se, että kirjastoilla on myös yhteisiä asiakkaita, eli yliopiston ja ammattikorkeakoulun opiskelijat käyttävät molempien korkeakoulukirjastojen palveluja. Muutoin linja oli varsin yhteneväinen ammattikorkeakoulun kanssa.

Kirjastopalvelujen hajanaisuus (toimipisteiden määrä ja konkreettinen etäisyys) näkyi kyselyssä kautta linjan, sillä monissa vastauksissa yhteistyön toiseksi osapuoleksi määriteltiin oman organisaation toinen toimipiste. Tämä koskee niin yliopiston kuin Savonia-ammattikorkeakoulun kirjastoa. Lisäksi näyttää myös siltä, että osa vastaajista on mieltänyt kirjastoyhteistyön koskemaan vain oman korkeakoulunsa kirjastoja, eikä laajemmassa mittakaavassa yliopiston ja ammattikorkeakoulujen kirjastojen välistä yhteistyötä.

Yhteistyömahdollisuudet esteineen

Kirjastojen välisessä yhteistyössä nähtiin monia mahdollisuuksia. Korostetuimpina nousivat esiin päällekkäisten toimintojen ja tehtävien väheneminen ja sitä kautta voimavarojen säästö. Esiin nostettiin etenkin hankintayhteistyö, yhteiset koulutus- yms. tilaisuudet, kirjastojärjestelmä- ja atk-yhteistyö sekä tiedonhankinnan opetus. Voimavarojen säästö koskee niin taloudellisten kuin henkilöstöresurssien ja osaamisen laajempaa hyödyntämistä. Kuten

yksi vastaaja sanoi, *"elintärkeissä toiminnoissa (esim. systeemin ylläpito) toiminta ei halvaannu sairauspoissaolojen, pitkien työmatkojen ym. ajaksi"*. Ylipäätänsäkin yhteistyö turvaa häiriöttömän toiminnan sekä antaa paremmat mahdollisuudet toimintojen ja palveluiden kehittämiseen ja parantamiseen.

Resurssien riittämättömyys (koskien etenkin henkilökuntaa, kokoelmia ja taloutta) koettiin kautta linjan kirjastojen keskeisimmäksi heikkoudeksi, mikä varmasti omalta osaltaan selittää positiivista suhtautumista kirjastoyhteistyöhön. Molempien osapuolten vastauksissa korostui heikkoutena myös kirjaston toimipisteiden ja palveluiden hajasijoitus ympäri kampusta. Lisäksi ammattikorkeakoulun puolelta tuotiin vahvasti esiin tilojen puutteellisuus (pienuus, toimimattomuus ja vanhanaikaisuus).

Kysyttäessä yhteistyön lisäarvosta keskeisimpinä asioina korostettiin palvelutason nousua ja resurssien järkevämpää käyttöä. Lisäksi muutamassa vastauksessa nousi esiin kirjaston aseman vahvistuminen. *"Iso ja toimiva yhteistyöyksikkö antaa näkyvyyttä ja voimaa ulospäin ja neuvotteluvaraa"*, toisin sanoen *"suuremmalla kirjastoyksiköllä paremmat vaikutusmahdollisuudet"*. Myös alueellinen vaikuttavuus, *"alueen tietopalveluiden kehittäminen yhdessä"*, nousi esiin. Samaan kontekstiin liittyen: *"vahva alueellinen näkökulma, edellyttäen että Pohjois-Savo ymmärretään eri asiaksi kuin Kuopio"*.

Lisäarvona mainittiin myös kollegapiirin kasvaminen ja kokemusten vaihtaminen kollegojen kesken sekä monin osin rivien välistäkin esiin nouseva *"tietojen ja taitojen jakaminen eri kirjastojen välillä hyödyttää varmasti kaikkia, antaa ideoita omaan työhön ja oman kirjaston toimintojen pyörittämiseen"*. Yliopiston ja ammattikorkeakoulun linja oli varsin yhteneväinen.

Keskeisimpinä esteinä korkeakoulujen kirjastoyhteistyössä nähtiin:

- hallinnolliset esteet
- erilaiset sitoumukset ja juridiset esteet (AMKIT-, Linnea- ja FinELib-konsortio, lisenssit, OPM)
- tarpeiden osittainen erilaisuus yliopisto- ja amk-sektoreilla
- erilaiset asiakasryhmät
- ihmisten asenteet

Lisäksi varsinkin ammattikorkeakoulun puolella korostui se, että pienissä kirjastoyksiköissä henkilökunta on suuren osan työajastaan sidottuna asiakaspalveluun. *"Yhteistyö vaatii aikaa ja mahdollisuutta irrottautua kokouksiin, koulutustilaisuuksiin jne."* eli yhteistyön esteet liittyvät myös resurssikysymyksiin.

Yhteistyön esiin nostamat uhat ja haasteet

Suurimpana uhkana, niin yliopiston kuin ammattikorkeakoulun kirjaston puolella, nähtiin työpaikkojen häviäminen ja henkilöstön vähentäminen sekä ylipäätänsäkin säästämis- ja leikkausajattelu. Osapuolten välisinä eroina voi nähdä sen, että ammattikorkeakoulun puolella nähtiin uhkana *"isomman ehdoilla toimiminen"* eli *"toteutuuko tasa-arvo ratkaisuisissa ja kehittämisessä, kun toinen organisaatio on toista suurempi esim. taloudellisilta- ja henkilöstöresursseiltaan ja perinteet pidemmät [...]"*, yliopistopuolella taas korostettiin pikemminkin kirjaston ydintehtävän katoamista ja tehtävien hämärtymistä: *"Unohdetaanko oma ensisijainen palveluiden kohteena oleva organisaatio – ovatko tarpeet kuitenkin erilaiset?"*.

Yksittäisinä uhkatekijöinä nousivat lisäksi esiin mm. *"töiden monimutkaisuus ja lisääntyminen"*, *"käyttäjienkin todennäköinen vastustus"*, *"Kuopio-keskeisyys"* sekä *"liian suuret visiot, jotka eivät toteudu konkreetian tasolle"*. Tulevaisuuden haasteet niin yliopiston kuin ammattikorkeakoulun kirjaston puolella liittyivät pitkälti elektroniseen aineistoon (jatkuva kasvu, rahoitus, aineiston saatavuus, säilyttäminen ja järjestäminen sekä käytön opetus). Kirjastopalveluiden nähtiin keskittyvän yhä enenevässä määrin verkkoon, mikä tuo taas uusia haasteita tullessaan. Keskeiseksi tulevaisuuden haasteeksi koettiin lisäksi tiedonhankintataitojen opetukseen liittyvät asiat. Osin nämä kaikki haasteet liittyivät resursseihin, joiden koettiin kaiken aikaa vähenevän.

Vastaajat näkivät oman oppilaitoksensa kirjastopalveluiden tuottamisen tulevaisuudessa laidasta laitaan. Ääripäinä olivat yksi yhteinen kirjasto ja toisaalla taas *"samoin kuin nytkin, yksiköissä omat kirjastot"*. Yleinen linja on kuitenkin se, että kirjastopalvelut tuotetaan *"yhteistyössä, joka hyödyntää mahdollisimman hyvin rajalliset raha- ja henkilöstövarat"*. Suuntana on se, että *"palveluja pitäisi pyrkiä toteuttamaan joustavasti ja niiden olisi myös oltava lähellä pääasiallisia käyttäjiään"*, fyysisesti kaikkien kirjastoyksiköiden yhteensulautumista ei kuitenkaan toivota. Vastauksissa korostui vahvasti asiakaslähtöisyys ja palvelujen laadukkuus. Toisaalta, kuten yhdessä vastauksessa linjattiin *"ei voi kehittyä, jos elää kädestä suuhun. Kirjastojen välinen yhteistyö on ehdoton edellytys meille, miten se sitten kehittyykin"*. On myös *"tarkoin mietittävä, kuinka alueellisesti hajallaan olevien, toisin sanoen Kuopion ulkopuolisten toimipiste-kirjastojen peruspalvelut turvataan tulevaisuudessakin"*.

Yksi vastaaja visioi palvelujen kehityksestä seuraavasti: *"Jokainen palvelu kävisi läpi tiheän seulan ja kehittämisprosessin, jonka aikana siitä kuorittaisiin esiin paras mahdollinen"*.

5.3 Yhteistyö verkko-opetuksessa ja tukipalveluiden järjestämisessä

Hankeyhteistyö

Kuopion yliopiston oppimiskeskuksella ja Savonia-ammattikorkeakoululla on useiden vuosien kokemukset hankeyhteistyöstä verkko-opetuksen koulutusten ja tukipalveluiden järjestämisestä. Kuopion yliopiston oppimiskeskus koordinoi korkeakoulujen yhteistä "Koulutusteknologisten oppimisympäristöjen ja sisällöntuotannon kehittäminen korkeakouluissa" - hanketta vuosina 2001–2004. Hankkeessa järjestettiin tieto- ja viestintäteknologiaan liittyviä yhteisiä koulutuksia sekä yhteisiä tukipalveluja molempien korkeakoulujen opettajille. Hankkeen toimintoja on kuvattu tarkemmin kirjassa "Oppituvassa – oppia luvassa" (toim. Pasi Karvonen 2005).

Yhteistyötä tehdään edelleen koulutusten osalta, esimerkkinä Verkko-opetuksen asiantuntijuuskoulutus (15 op), jonka tavoitteena on syventää osallistujien tvt-opetuskäytön osaamista ja kehittää verkko-opettajan asiantuntijuutta. Lisäksi yliopisto ja ammattikorkeakoulu järjestävät yhdessä erilaisia seminaareja yliopiston ja ammattikorkeakoulun opettajille esim. Verkko-opetuksen mitoitusseminaari ja eOppimisen seminaari.

Kuopion yliopistolla ja Savonia-ammattikorkeakoululla on ollut tai on meneillään useita yhteisiä hankkeita oheisen TOI-hankkeen lisäksi:

- Verkko-opintojen mitoituksen arviointi, VerMit-hanke, jossa tavoitteena on tuottaa verkko-opetuksen mitoituksen arviointiin ja määrittämiseen kriteereitä ja toimintamalleja.
- JOPS-hanke, jossa mukana Kuopion yliopisto, Savonia-ammattikorkeakoulu, Sibelius-akatemia ja Humanistinen ammattikorkeakoulu. Tässä hankkeessa tavoitteena on luoda yhteisiä tarkoituksenmukaisia ja joustavia toimintamalleja opiskelijan siirtymiseen korkeakoulusta toiseen ensimmäisen syklin jälkeen. Tavoitteena on kehittää joustavia valinta- ja ohjausmenettelyitä, yhteen sovittaa laadunvarmistusmenettelyitä sekä monikulttuurisuutta.
- ISOT, Itäsuomalaista opetusteknologiaa seminaari, jossa esitellään itäsuomalaista opetusteknologista osaamista.
- Oppitupa-hanke, jossa tavoitteena oli aikaansaada toimivia malleja tvt-opetuskäyttöön sekä monimuoto- ja etäopiskeluun sekä tuottaa korkeatasoista oppimateriaalia.
- Laatuhankkeiden vuoropuhelu: Yliopistojen (Kuopion, Helsingin ja Lappeenrannan teknillinen yliopisto) VOPLA – verkko-opetuksen laatuhanke ja ammattikorkeakoulujen (Pohjois-Karjalan ja Mikkelin

ammattikorkeakoulut ja Savonia-ammattikorkeakoulu) Tieto kasvaa verkossa -hankkeen laatua koskeva osahanke keskustelevat laatuun liittyvistä kysymyksistä.

Koulutuksen järjestäminen ja siihen osallistuminen

Kuopion yliopiston oppimiskeskus järjestää säännöllisesti tvt-perustaitoihin (I-taso, esim. Word, kuvankäsittely), tvt-opetuskäytön taitoihin (II-taso, esim. verkko-opetuksen perusteet) sekä tvt-erityistaitoihin (III-taso, verkko-opetuksen asiantuntijuus) liittyvää koulutusta, joka on suunnattu yliopiston opettajille ja muulle henkilöstölle sekä opiskelijoille. Lisäksi oppimiskeskus tarjoaa opettajille yliopistopedagogista koulutusta (60 op). Kuopion yliopiston oppimiskeskukseen järjestämiin koulutuksiin on osallistunut kiittävästi verkko-opetuksesta kiinnostuneita aktiivisia opettajia.

Savonia-ammattikorkeakoulun eri tulosalueilla järjestetään säännöllistä käyttökoulutusta lähinnä Verkkosalkku-oppimisympäristöön. Useassa yksikössä on saatavana ns. vieriopetusta oppimisympäristön käyttöön, lisäksi joillakin tulosalueilla on tilattu räätälöityjä koulutuksia henkilöstölle esim. Kuopion yliopiston oppimiskeskuksesta. Henkilöstö saa koulutusta myös eri hankkeiden kautta sekä Savonia-ammattikorkeakoulun verkko-opetuksen työryhmän järjestämillä seminaareilla, esim. verkko-opetuksen hyvät käytänteet -seminaari.

Ammattikorkeakoulun puolella opettajien osallistuminen tvt- ja verkko-pedagogiikka koulutuksiin vaihtelee. Lyhyempiin muutaman tunnin koulutuksiin osallistutaan erittäin hyvin, mutta pidempiin nihkeämmin. Koulutuksiin pitäisi pystyä varautumaan hyvissä ajoin, mitä tämän hetkinen toiminta ei aina ole mahdollistanut. Koulutuspäälliköiden mukaan opettajien kiinnostus ja osallistumishalukkuus koulutuksia kohtaan on lisääntynyt, mutta koulutuksiin osallistumisiin vaikuttaa opettajan sen hetkinen työtilanne ja muut kehittämisvelvoitteet. Yhdellä tulosalueella toimii ns. Marttakerho, jossa pohditaan verkko-opetukseen liittyviä asioita. Toiminnassa on mukana 5-10 henkilöä ja kokoontumisia on n. 4-5 kertaa vuodessa.

Tieto- ja viestintätekniiikan sekä verkkopedagogiikan koulutustarve ja tukipalvelutoiminta

Kyselyn perusteella tvt- ja verkkopedagogiset koulutus- ja tukipalvelutarpeet ovat samanlaisia molemmissa korkeakouluissa. Vastaajien mielestä uudistuvat opetus- ja opiskelumenetelmät, joustavien opiskelumahdollisuuksien yleistyminen ja erityisesti verkko-opetuksen määrän kasvu lisäävät entisestään kou-

lutus- ja tukipalvelutarvetta. Vastauksissa tuotiin kautta linjan esiin se, että pedagogisesti tarkoituksenmukainen tv-t:n opetuskäyttö edellyttää opettajilta monipuolisia taitoja ja osaamista, joita on vaikea hallita itsenäisesti kokonaisuudessaan. Opettajat tarvitsevat niin täydennyskoulutusta kuin tukea ja ohjausta jo opittuihin asioihin ja tietoihin.

Tvt- ja verkkopedagoginen koulutustarve Kuopion yliopistossa on jatkuva ja vastaajien arvioiden mukaan tarve vain kasvaa. Edelleen on opettajia, joiden tv-t-taidot ovat puutteelliset ja lisäksi uudet opettajat tarvitsevat jatkuvasti sekä (verkkopedagogisia) valmiuksia että perehdyttämistä yliopiston opetus- ja opiskelukäytäntöihin. Pääsääntöisesti oppimiskeskuksen tukipalveluita antava henkilöstö koulutautuu oman organisaation ulkopuolella.

Myös Savonia-ammattikorkeakoulussa opettajilta edellytetään sekä tv-t- että pedagogisia taitoja (kuten mm. tietoa erilaisista pedagogisista lähestymistavoista) opetuksen ja etenkin verkko-opintojaksojen kehittämiseksi. Jatkuvaa, säännöllisesti tarjolla olevaa perustason koulutusta tarvitaan, koska opettajat aktivoituvat ja tarvitsevat koulutusta eri aikoina.

Kuopion yliopiston vastaajien mukaan tv-t- ja verkkopedagogiset tukipalvelut on järjestetty yliopistossa hyvin ja oppimiskeskuksen asiantuntijat saavat kiitosta. Koulutusten myötä verkkopedagogista asiantuntijuutta löytyy jonkun verran myös yliopiston laitoksilta. Tämä ns. lähituki tapahtuu pääosin oman työn ohessa eikä korvaa oppimiskeskuksen palveluja. Vastaajat näkevät lisäksi, että toukokuussa 2005 aloittanut TOP-info (oppimiskeskuksen, kirjaston, kuvakeskuksen ja tietotekniikkakeskuksen yhteinen) käyttötuki on lisännyt tukipalvelujen saatavuutta.

Savonia-ammattikorkeakoulussa tv-t- ja verkkopedagogiset tukipalvelut on järjestetty eri yksiköissä vaihtelevasti. Oppimisalustaan liittyvää tukea on saatavilla pääsääntöisesti hyvin, sen sijaan pedagogiikkaan ja verkkokurssin suunnitteluun liittyvää tukea on tarjolla vähemmän. ATK-tukihenkilöt antavat tarvittaessa teknistä tukea eri yksiköissä. Tukipalvelutoiminnan tulisi vastaajien mukaan kohdistua verkkopalveluinfraan, tieto- ja viestintätieteiden ja etenkin verkkopedagogiseen koulutukseen ja tukeen.

Yhteistyömahdollisuudet ja edellytykset

Kuopion yliopiston vastaajien mielestä yhteistyö voisi olla esim. yhteisiä koulutustilaisuuksia, joissa jaettaisiin asiantuntijuutta ja voimavaroja yhteiseen käyttöön. Vastaajien mielestä tukipalvelujen erityisosaamista voitaisiin tarjota

soveltuvien osin keskitetyksi. Yhteistyö on tarpeellista erityisesti sellaisissa koulutuksissa tai tukipalveluissa, joita ei ole taloudellista, järkevää ja/tai muuten mahdollista järjestää yksin (esim. ope.fi III-tason koulutukset). Yksi vastaajista näki, että yhteistyö ammattikorkeakoulun kanssa toisi tukipalveluihin lisää visuaalista ja teknistä osaamista (tekniikka ja muotoilu). Tarpeellisenä ja toivottavana yhteistyönä nähdään myös korkeakoulujen yhteinen tukipalveluyksikkö, joka koordinoisi koulutuksia tai esim. niin, että molemmat organisaatiot järjestävät koulutuksia, joissa toisella organisaatiolla on kiintiöt. Eräs vastaajista koki, että yhteistyön myötä tukipalvelut saataisiin vakiintumaan.

Savonia-ammattikorkeakoulun vastaajien mielestä yhteistyötä kannattaisi kehittää mm. järjestämällä yhteisiä tvt:n ja verkkopedagogiikkaan liittyviä koulutuksia ammattikorkeakoulun ja yliopiston henkilöstölle. Yhteistyötä voitaisiin tehdä myös oppimisolun kehittämiseksi ja ylläpidossa, yhteisen tukipalvelutoiminnan organisoinnissa (helpdesk-toiminta) ja toteuttamisessa sekä tuottamalla yhteisiä opetuskokonaisuuksia.

Kuopion yliopiston ja Savonia-ammattikorkeakoulun vastaajien mielestä yhteistyö edellyttäisi kummankin organisaation taloudellista panostusta, selkeitä ratkaisuja resurssien suhteen, yhteisen strategian luomista ja siihen sitoutumista, sopimusta rahanjaosta, käytännöistä sekä toimintatavoista, esimerkkinä koulutustarpeiden kartoitus ja yhteisten koulutusten suunnittelu. Yhteistyö edellyttäisi myös yhdenmukaisia teknisiä ratkaisuja, yhteistyökykyisiä henkilöitä, nykyistä tasoa laajempaa ja syvempää osallistumista verkko-oppimateriaalin tuottamiseen yms. Yhtenä edellytyksenä nähtiin myös se, että tukipalveluhenkilöstön täytyy olla perehtynyt kummankin organisaation koulutusmalleihin. Luonnollisesti yhteistyö edellyttää myös toinen toistensa tuntemista, luottamusta ja oikeanlaista asennoitumista.

Molempien korkeakoulujen vastaajat näkivät yhteistyön mahdollistavan asiantuntijuuden lisääntymisen, päällekkäisten kehittämistoimien välttämisen, osaamisen jakamisen ja tieto-aidon vaihdon ja alueellisen yhdessä vaikuttamisen ilman kilpailua. Näin resursseja voitaisiin käyttää järkevämmiin ja tehokkaammin (asiantuntijuuden hyödyntäminen). Yhteistyö toisi synergiaetua, kun kaikkea ei tarvitse keksiä itse - ei tehdä samoja ja päällekkäisiä asioita, kuten eräs yliopiston vastaaja toi esille. Vastaajat näkevät myös, että tarvittaisiin yhteisiä tilaisuuksia, joissa yliopiston ja ammattikorkeakoulun opettajat voisivat tutustua. Nähtiin, että yhteistyön tuloksena opettajien osaaminen lisääntyisi ja pystyittäisiin hyödyntämään organisaatioiden erilaisuutta. Lopputuloksena voisi syntyä esim. yhteisiä verkkokursseja.

Kaikkien vastaajien mielestä yhteistyö mahdollistaa sellaisen koulutuksen ja tukipalveluiden tarjoamisen, joihin yksin ei olisi resursseja. Yhteistyö lisäisi myös kilpailukykyämme kansallisilla markkinoilla ja lisäisi siten alueellista vaikuttamista. Vastaajien mielestä tukipalveluyksikön tulisi sijaita keskeisellä paikalla tai mieluummin niin, että tukipalveluyksikön ihmiset tulevat yksiköihin ja asiakkaiden työpisteisiin.

Yhteistyön uhkia, esteitä ja heikkouksia

Kuopion yliopiston kyselyyn vastanneiden mielestä yhtenä uhkana nähtiin mahdollinen resurssien vähyys ja niiden epätasainen jakautuminen. Samoin uhkana nähtiin, ettei yhteistyöhön käytettyä aikaa osata käyttää tehokkaasti: *”tehdään yhteistyötä yhteistyön vuoksi”*. Useampi vastaaja koki esteeksi myös asenteet, muutosvastarinnan uusia asioita kohtaan, ennakkoluulot sekä keskinäisen kilpailun, jolloin tiedon jakaminen ei ole aitoa. Uhkana nähtiin myös se, että koulutuksiin meno toiseen organisaatioon voi olla hankalaa.

Osa Kuopion yliopiston vastaajista koki, että yhteistyö saattaa myös pirstaloittaa voimavaroja, kun toimijat työskentelevät kahdessa erilaisessa kontekstissa. Resurssien säästymisen sijasta niitä kuluukin enemmän. Yksi yhteistyön heikkous saattaa olla myös oppiristiriita, toinen organisaatio tuottaa teoreettisia tutkijoita, toinen käytännön ammattiin valmistuvia asiantuntijoita.

Yhden Savonia-ammattikorkeakoulun vastaajan mielestä yhteistyön pitäisi lähteä liikkeelle laajemmasta integraatioprosessista yliopiston ja ammattikorkeakoulun välillä. Yksittäinen yhteistyöhanke voi olla airut mutta se voi myös kärsiä taustatuen ja resurssien puutteesta, mikäli sitoutuminen hankkeeseen on hyvin kapealla pohjalla. Yhteistyön heikkoutena nähtiin myös resurssien epätasainen jakautuminen ja yhteistyöhön käytetyn ajan suhde siitä tulevaan hyötyyn. Yksi vastaaja koki, ettei yhteistyössä ole heikkoutta mikäli yhteistyö organisoidaan hyvin ja kummallakin organisaatiolla on matala kynnyks yhteistyön tekemiseen.

6

JOHTOPÄÄTÖKSET

6 Johtopäätökset

Kuopion yliopiston ja Savonia-ammattikorkeakoulun yhteistyölle on olemassa hyvät edellytykset. Molempien korkeakoulujen johto on sitoutunut yhteistyön kehittämiseen ja kuten tehdyt henkilökuntakyselyt osoittavat, yhteistyön kehittäminen nähdään valtaosin positiivisena ja tärkeänä asiana.

Strategiatasolla tavoitteeksi on asetettu Kuopion yliopiston ja Savonia-ammattikorkeakoulun yhteistyön kehittäminen. Kuopion yliopisto ja Savonia-ammattikorkeakoulu linjaavat yhteistyössä kirjasto- ja tietopalvelujen sekä opetuksen tukipalvelujen kehittämistavoitteet ja mahdolliset toimintojen yhdistämiset. Aluekehittämisen hankkeessa painotetaan lisäksi laajemminkin alueen korkeakoulujen keskinäistä yhteistyötä ja sitä, että vuorovaikutusta tulee kehittää myös omien toimintakäytäntöjen piirissä. Tahtotilaa yhteistoiminnalle ja sen kehittämiseksi siis löytyy.

Henkilökunnalle suunnattu kysely osoittaa kirjasto-, tv- ja verkkopedagogisten palveluiden välisen yhteistyön olevan hyödyllistä ja kannattavaa. Kyselyt toivat esiin monia yhteistoiminnan (kehittämis)alueita ja etuja. Kirjastopuolella esiin nousivat mm. henkilöstö- yms. koulutustilaisuudet, alueelliset korkeakoululisenssit, aineistojen etäkäyttömahdollisuus kirjastojen kesken, yhteinen kirjastokortti, opiskelijoiden tiedonhaun opetus, yhteinen kirjastojärjestelmä sekä kaukopalvelu. Opetuksen tukipalveluissa yhteistoiminnan osa-alueina tuotiin esiin mm. koulutusten järjestäminen, tukipalvelutoiminta, oppimisolustan kehittäminen ja ylläpito sekä muu kehittämissyhteistyö. Toimijoiden välinen yhteistyö antaa mahdollisuuksia myös yliopiston ja ammattikorkeakoulun opettajien toisiinsa tutustumiseen ja tätäkin kautta voi syntyä uusia yhteistyömahdollisuuksia.

Yliopistolla ja ammattikorkeakoululla on kummallakin oma erityinen profiilinsa koulutuksen ja tutkimuksen kentässä. Toimijoilla on kuitenkin nähtävissä samankaltaisia tehtäviä. Yhteistoiminta toisi paikoin selviä synergiaetuja muista mahdollisuuksista puhumattakaan. Kyselyissä keskeisesti esiin tulivat mm. resurssien järkevämpi ja tehokkaampi käyttö, toiminnan rationalisointi, asiantuntijuuden jakaminen ja hyödyntäminen, päällekkäisten tehtävien välttäminen, voimavarojen uudelleen kohdentaminen, alueellinen vaikuttavuus sekä ennen kaikkea toiminnan ja palvelujen laadun paraneminen. Yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen osaamisen nähdään täydentävän toisiaan.

Tulevaisuuden näkymät kirjasto-, tv- ja verkkopedagogisten palveluiden yhteistyön tarkemmasta suunnasta ovat vielä avoimet. Selvää on kuitenkin, että

jo yksin yliopiston ja ammattikorkeakoulun yhteisessä aluekehittämisen hankkeessa esitettyjen yhteistoimintojen suunnittelu, toteuttaminen ja resursointi vaativat tarkempaa lisäselvitystyötä. Reunaehtoja yhteistyölle asettavat esimerkiksi erilaiset omistajapohjat, ohjelmistolisenssit sekä elektronisen aineiston käyttöoikeudet ja kansallisen tason lisenssit.

Tärkeä kysymys yhteistoiminnan kehittämisessä on myös se, kuinka laajaa yhteistoimintaa halutaan; toteutetaanko yksittäisiä yhteistyöhankkeita vai organisoidutaanko tiiviimpään yhteistyöhön ja verkottumiseen? Mahdollisuuksia on monia.

Löyhä verkosto tarkoittaisi yhteistoiminnan jatkumista monilta osin nykyisellään. Toimijoilla on joillakin osa-alueilla yhteistyötä ja osaamisen jakamista, kuten esim. hankeyhteistyö, mutta varsinaisia yhteisiä toimintoja tai sopimuksia ei ole.

Tiukka verkosto suuntaisi toimintaa aiempaa koordinoitumpaan suuntaan. Jotta osapuolilla voisi olla yhteisiä toimintoja, se edellyttäisi laajempaa suunnitelmallisuutta yhteistoiminnan eri osa-alueista sekä keskinäisiä sopimuksia rahanjaosta ja käytännöistä yms.

Vaihtoehtona on myös yhteiset kirjasto- ja oppimiskeskuspalvelut, mikä tarkoittaisi myös yhteisiä tiloja näille toiminnoille.

Tulevan konsortion johtoryhmä tulee jatkossa linjaamaan konkreettiset toimenpiteet. Tämän selvityksen kokemusten pohjalta näyttäisi myös siltä, että yhteistyön mahdollisuudet ja toteuttamisen muodot kannattaisi selvittää myös muiden palveluiden osalta.

Lähteet

Koulutuksen ja tutkimuksen tietoyhteiskuntaohjelma 2004-2006 (online) Opetusministeriön julkaisua 2004:12 [viitattu 3.10.2005] Saatavissa: <http://www.minedu.fi/julkaisut/koulutus/2004/opm12/opm12.pdf>

Koulutus- ja tiedepolitiikan aluestrategia vuoteen 2013 (online) Opetusministeriön julkaisuja 2003:40 [viitattu 3.10.2005] Saatavissa: <http://www.minedu.fi/julkaisut/koulutus/2003/opm40/opm40.pdf>

Koulutus ja tutkimus 2003–2008. Kehittämissuunnitelma (online) Opetusministeriön julkaisuja 2004:6 [viitattu 3.10.2005] Saatavissa: <http://www.minedu.fi/opm/koulutus/asiakirjat/kehittamissuunnitelma041203.pdf>

Kuopion yliopiston tiedotteet 2005 (online) 4.10.2005 Kuopion yliopisto ja Savonia-ammattikorkeakoulu selvittävät korkeakoulukonsortion edellytyksiä [viitattu 4.10.2005] Saatavissa: <http://www.kampus.uku.fi/tiedotteet/tiedotte.shtml?v=2005&tied=112841679222278>

Pentti, Jussi ja Jokela, Markku (toim.) Pohjois-Savon yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen aluekehittämisen strategia 2007–2010 (online) [viitattu 4.10.2005] Saatavissa: http://www.uku.fi/hallinto/suunn/aluestrategia_2007_2010.pdf

Tieteellisten kirjastojen tilastotietokanta (online): <http://yhteistilasto.lib.helsinki.fi>

Vaasan korkeakoulukonsortio (online) [viitattu 3.10.2005] Saatavissa: <http://www.vaasahighedu.fi/>

Yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen tutkimuksen rakenneselvitys (online) Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2004:36 [viitattu 3.10.2005] Saatavissa: <http://www.minedu.fi/julkaisut/koulutus/2004/tr36/tr36.pdf>

Kuopion yliopiston strategiat:

Kuopion yliopiston kirjaston strategia 2004–2006
Kuopion yliopiston strategia 2000–2006
Kuopion yliopiston tietohallinnon strategia 2001–2005
Kuopion yliopiston virtuaaliyliopistostrategia 2001–2005
Kuopion yliopiston perusopetuksen kehittämisstrategia 2006–2010
Tieto- ja opetuspalvelukeskuksen (TOP) strategia 2004–2006

Savonia-ammattikorkeakoulun strategiat:

Kirjasto- ja tietopalvelustrategia 2005–2006
Opetuksen ja opiskelun strategia 2005–2006
Savonia-amk strategia toimintavuosille 2004–2006
Tietohallintostrategia 2003–2006
Tutkimus- ja kehitystyön strategia
Virtuaaliammattikorkeakoulustrategia 2003–2006

LIITTEET

KUOPION YLIOPISTON JA SAVONIA-AMMATTIKORKEAKOULUN STRATEGIAT sekä niitä täydentävät ohjelmat ja suunnitelmat

Taulukkoon on koottu molempien korkeakoulujen yleisiä kehittämistavoitteita, painopiste on kirjasto-, tv- ja verkkopedagogisissa palveluissa.

PROFILOITUMINEN

KUOPION YLIOPISTO (YO)

- Yliopistot edistävät vapaata tutkimusta sekä tieteellistä ja taiteellista sivustystä, antavat tutkimukseen perustuvaa ylintä opetusta sekä kasvattavat nuorisoa palvelemaan isänmaata ja yhteiskuntaa. Tehtäviä hoitaessaan yliopistot toimivat vuorovaikutuksessa muun yhteiskunnan kanssa sekä edistävät tutkimustulosten vaikuttavuutta.

- Kuopion yliopisto on terveys- ja ympäristötieteisiin sekä niihin liittyvään teknologiaan ja tietotekniikkaan profiloitunut yliopisto. Yliopiston tehtävänä on kansainvälisesti korkean tieteelliseen tutkimukseen ja siihen perustuvan opetuksen avulla nostaa tiedon, osaamisen ja koulutuksen tasoa sekä edistää tiedon soveltamista elämisen laadun ja hyvinvoinnin parantamiseksi. Yliopisto vahvistaa toiminnallaan ja vaikuttavuudellaan erityisesti itäisen Suomen alueellista elinvoimaisuutta ja Kuopion seudun kehittymistä merkittäväksi kasvukeskukseksi.

- Terveys- ja ympäristöyliopiston profiiliin vahvistaminen ja monipuolistaminen.

- Terveys- ja ympäristötieteiden sovelluskehityksen edistäminen panostamalla niitä tukevaan teknologiaan: bioteknologiaan, informaatioteknologiaan ja tietotekniikkaan.

SAVONIA-AMMATTIKORKEAKOULU (AMK)

- Savonia-amk uudistaa ja vahvistaa työ-, elinkeino- ja kulttuurielämän osaamista ja edistää Pohjois-Savon kilpailukykyä ja hyvinvointia koulutuksella sekä tutkimus- ja kehitystyöllä.

- Tutkimus- ja kehitystyön painopistealueita ovat hyvinvointiosaaminen, informaatioteknologia, kone- ja tuotantoteknologia, maaseutuelinkeinojen kehittäminen ja alueen kansainvälistyvän yritystoiminnan edistäminen.

- Ammattikorkeakoulut antavat työelämään ja sen kehittämisen vaatimuksiin sekä tutkimukseen ja taiteellisiin lähtökohtiin perustuvaa korkeakouluopetusta ammatillisiin asiantuntijatehtäviin, tukevat yksilön ammatillista kasvua ja harjoittavat ammattikorkeakouluopetusta palvelevaa sekä työelämää ja aluekehitystä tukevaa soveltavaa tutkimus- ja kehitystyötä.

ALUEELLINEN VAIKUTUS & ALUEKEHITTÄMINEN / VAIKUTTAUUS (Pitää sisällään koulutuksen, tutkimuksen & työelämän välisen vuorovaikutuksen edistämisen)

YO

- Yliopiston tutkimusta ja siihen perustuvaa korkeinta koulutusta kehitetään volyymiltaan ja laadultaan ottaen huomioon itäisen Suomen elinvoimaisuuden säilyttämisen ja edistämisen tarpeet.

- Yliopisto tehostaa alueellisen elinvoimaisuuden kannalta merkityksellistä tutkimus- ja kehitystoimintaansa, luo tehokkaat ja laadullisesti korkeatasoiset tutkimuspalvelukokonaisuudet ja laadullisesti korkeatasoiset tutkimuspalvelukokonaisuudet ja laajentaa yhteistyötään ammattikorkeakoulun kanssa tuotekehityksen tarpeiden kattamiseksi.

- Tutkijakoulutuksella tuetaan niin alueellista kuin kansallista ja kansainvälistä vaikuttavuutta ja yritystoimintaa tukevaa osaamista.

- Yliopisto hyödyntää osaamiskeskustoimintaa ja organisoii tehokkaat teknologian siirron, innovaatioiden suojauksen ja tutkimusintensiivisen yritystoiminnan synnyttämisen tukipalvelut.

- Yliopisto organisoii tehokkaan alueyksikkötoiminnan, joka toteutuu osin yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen yhteistyönä.

- Kuopion yliopistossa alueellinen kehittäminen ja innovaatiojärjestelmien edistäminen rakentuu Kuopi-

AMK

- Aluekehitystä toteutetaan koulutuksen ja tutkimus- ja kehitystyön sekä koulutus- ja kehittämispalveluiden keinoin. Aluekehityksessä keskitytään määritellyille aluekehityksen painopistealueille. Seutukuntien tarpeet huomioidaan. Innovaatioympäristöä ja -järjestelmää kehitetään.

- Tutkimus- ja kehitystyö profiloituu maakunnallisesti ja myös alueellisesti ottaen huomioon

Ylä-Savon, Kuopion ja Varkauden seutujen työ-, elinkeino- ja kulttuurielämän tarpeet ⇒ Tehdään aktiivista verkostoyhteistyötä alueen yritysten ja julkisyhteisöjen kanssa. Osallistutaan aktiivisesti Itä-Suomen korkeakoulujen ja yliopistojen yhteiseen aluekehitysstrategiatyöhön.

- Tutkimus- ja kehitystyö tukee ja vahvistaa erityisesti maakunnan pk-yritysten kehittymistä. Tutkimus- ja kehitystyö ennakoii alueen tarpeita ja uusia kehittämismahdollisuuksia ⇒ Rakennetaan seudullisia toimintamalleja, joissa otetaan huomioon verkottuminen ja alueiden kehittämistarpeet.

- Koulutus vastaa alueellisia ja joillakin koulutusaloilla myös kansallisia koulutus- ja työelämän tarpeita.

- Pohjois-Savossa yliopistot ja ammattikorkeakoulut

on yliopiston vahvuusaloille ja niiden edelleen kehittämiseksi siten, että toimenpiteillä vahvistetaan yliopiston kykyä edesauttaa alueensa osaamispohjaisen yrittäjyyden syntyä.

- Hankkeistuksella edistetään yliopiston alueellisen vaikuttavuuden lisäämistä. ⇒ Hanketoiminnassa Kuopion seudun osaamiskeskuksen painoalat otetaan huomioon täysimääräisesti. ⇒ Vahvistetaan yliopiston tutkimus-, kehitys- ja yhteistyöympäristöjen luomista.

- Yliopisto tarjoaa ja osaltaan tuottaa tieto- ja kirjasto palveluja koko Itä-Suomen opiskelua, tutkimusta ja elinkeinoelämää varten ja sen palvelut ovat osa kansallista ja kansainvälistä tietopalveluverkkoa.

- Pohjois-Savon ja Itä-Suomen alueellista tietopalvelua ja tieteellistä kirjastolaitosta kehitetään yhteistyössä alueen muiden toimijoiden kanssa.

- Pohjois-Savossa yliopistot ja ammattikorkeakoulut turvaavat opetuksen ja tutkimuksen korkean laadun sekä huolehtivat osaamisen ja innovaatioiden leviämisestä alueella. Ne tekevät keskinäistä yhteistyötä ja osallistuvat maakunnan kehittämiseen yhdessä alueen muiden toimijoiden kanssa.

- Yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen yhteistyötä koulutuksessa ja tutkimuksessa kehitetään ensisijaisesti aluevaikuttavuustavoittein.

turvaavat opetuksen ja tutkimuksen korkean laadun sekä huolehtivat osaamisen ja innovaatioiden leviämisestä alueella. Ne tekevät keskinäistä yhteistyötä ja osallistuvat maakunnan kehittämiseen yhdessä alueen muiden toimijoiden kanssa.

- Yritysten kansainvälistymistä ja verkostoitumista edistetään.

- Virtuaaliammattikorkeakoulutoiminnalla lujitetaan yhteistyötä ammattikorkeakoulujen välillä.

- Kirjasto-tietopalveluiden tehtävänä on toimia julkisena tieteellisenä kirjastona ja lisätä alueellista, kansallista ja kansainvälistä tietovarantoa.

- Tietohallintotoiminta tukee ammattikorkeakoulun tutkimus- ja kehitystyötä sekä muuta sidosryhmäyhteistyötä monipuolisilla asiakashallinnan, projektihallinnan ja hankehallinnan tietojärjestelmillä. Tietohallinto on mukana vaikuttajana, kehittäjänä ja ratkaisuntuottajana alueellisessa tieto- ja viestintäteknologiayhteistyössä.

YHTEISTYÖ JA VERKOTTUMINEN

YO

- Alueellista, valtakunnallista ja kansainvälistä yhteistyötä kehitetään ja toimitaan aktiivisesti verkostoissa ja huolehditaan verkostojen uusiutumisesta ja etsitään uusia mahdollisuuksia.

- Yliopisto osallistuu useisiin valtakunnallisiin, alueellisiin ja yliopistokohtaisiin virtuaaliyliopisto-hankkeisiin, jotka rakentavat kansallista virtuaali-yliopistoa ja/tai tuottavat tukipalveluja verkko-opetuksen sisältötuotantoon.

- Hankkeet edistävät yhteistyötä ammattikorkeakoulun, alueen muiden tutkimuslaitosten ja elinkeinoelämän kanssa.

- Toimitaan aktiivisesti terveystieteiden kansallisissa ja kansainvälisissä kirjasto- ja tietopalveluorganisaatioissa.

- Yliopistot ja ammattikorkeakoulut harjoittavat yhteistoimintaa myös Pohjois-Savon laajemmalla alueella erityisesti Itä-Suomessa, valtakunnallisesti ja myös kansainvälisesti.

- Pohjois-Savossa toimivat yliopistot ja ammattikorkeakoulut tekevät yhteistyötä kehittääkseen vuorovaikutusta myös omien toimintakäytäntöjensä piirissä [...]

- Tukipalveluyhteistyön tavoitteena on, että yliopisto ja ammattikorkeakoulu tehostavat yhteisesti toimintojaan sekä hallinnollisissa palveluissa että opetusta ja tutkimusta tukevilla palveluilla: tieto- ja opetuspalvelut (kirjasto, oppimiskeskukset, tietotekniset palvelut), kansainvälinen vaihto (opiskelijapalvelut ja innovaatio-toiminta).

AMK

- Opetuksen ja opiskelun alueellinen, kansallinen ja kansainvälinen opetusyhteistyö tiivistyy.

- Ammattikorkeakoulun sisäistä yhtenäisyyttä kehitetään tiedon (henkilöstön osaaminen, asiantuntemus) ja hyvien käytäntöjen entistä paremmalla jakamisella ja hyödyntämisellä.

- Ammattikorkeakoulun sisäistä yhtenäisyyttä kehitetään tiedon (henkilöstön osaaminen, asiantuntemus) ja hyvien käytäntöjen entistä paremmalla jakamisella ja hyödyntämisellä.

- Tutkimus ja kehitystyö tuo alueelle uutta tietoa ja osaamista verkottamalla kansallisesti ja kansainvälisesti ⇒ Toiminnassa hyödynnetään kansallisia ja kansainvälisiä tutkimus ja kehitystyönverkostoja ja verkosto-osaaamista ⇒ Osallistutaan osaamisverkostojen toimintaan ja kehitetään niiden toimintoja.

- Osallistutaan aktiivisesti Itä-Suomen korkeakoulujen ja yliopistojen yhteiseen aluekehitysstrategiatyöhön.

- Ammattikorkeakoulut ja yliopistot harjoittavat yhteistoimintaa myös Pohjois-Savon laajemmalla alueella erityisesti Itä-Suomessa, valtakunnallisesti ja myös kansainvälisesti.

- Ammattikorkeakoulujen verkostoyhteistyöllä monipuolistetaan ammattikorkeakoulujen koulutustarjontaa ja varmistetaan monipuolisen koulutustarjonnan saatavuus ja esteettömyys. ⇒ yhdistetään monialainen ammattitaito ja vahva pedagoginen osaaminen.

- Virtuaaliammattikorkeakoulutoiminnalla lisätään yhteistyötä Suomen virtuaaliyliopiston, virtuaaliskoulun, virtuaalikirjaston ja muiden sidosryhmien kanssa.

- Ammattikorkeakoulujen kirjasto- ja tietopalvelut otetaan luontevaksi osaksi Virtuaaliammatti-korkeakoulu-toimintaa ja -koulutusta.
- Ammattikorkeakoulun kirjasto panostaa alueelliseen ja valtakunnalliseen kirjastoyhteistyöhön ⇒ Toimitaan aktiivisesti yhteistyössä kirjastojen kanssa alueellisesti ja valtakunnallisesti synergiaetujen saavuttamiseksi.
- Ammattikorkeakoulun virtuaalikirjasto palvelee kaikkia toimipisteitä ja käyttäjiä. Ammattikorkeakoulun kirjasto kehittää palvelujaan ja kokoelmiaan yhteistyössä muiden kirjastojen kanssa ja toimii aktiivisesti AMKIT-konsortiossa ja hankkeissa sekä osana Virtuaaliammatti-korkeakoulua.
- Pohjois-Savossa toimivat yliopistot ja ammattikorkeakoulut tekevät yhteistyötä kehittääkseen vuorovaikutusta myös omien toimintakäytäntö-jensä piirissä [..]
- Tukipalveluyhteistyön tavoitteena on, että yliopisto ja ammattikorkeakoulu tehostavat yhteisesti toimintojaan sekä hallinnollisissa palveluissa että opetusta ja tutkimusta tukevissa palveluissa: tieto- ja opetuspalvelut (kirjasto, oppimiskeskukset, tietotekniset palvelut), kansainvälinen vaihto (opiskelijapalvelut ja innovaatio-toiminta).

KOULUTUSJÄRJESTELMÄN & OPETUKSEN JA OPPIMISYMPÄRISTÖJEN KEHITTÄMINEN (+ tieto- ja viestintätekniikan opetuskäyttö)

YO

- Yliopisto on siirtynyt Bolognan prosessin mukaiseen opetuksen toteutukseen: siirtymäajan hallinta [..]
- Opetus- ja oppimiskulttuurin jatkuva kehittäminen ja uudistaminen ⇒ Yliopisto kehittää ja arvioi jatkuvasti koulutussisältöjä ja koulutuksen toteuttamista tavoitteenaan laadun parantaminen.
- Koulutuksen monipuolistaminen ja koulutustarjonnin lisääminen vastaamaan työelämän muuttuvia tarpeita painottaen erityisesti itäisen Suomen tarpeisiin.
- Opiskelijan ohjausjärjestelmää kehitetään kaksiportaisen tutkintorakenteen tarpeita vastaavaksi [..]
- Opetuksen ja oppimisen laatu- ja järjestelmän käyttöön-otto.
- Tieto- ja viestintätekniikkaa hyödynnetään opetuksessa monipuolisesti.
- Tieto- ja viestintätekniikan (tvt) opetuskäytön kehittämisen tavoitteena on opetuksen laadun parantaminen monimuotoistamalla opetus- ja oppimismenetelmiä, lisäämällä opiskelijoiden opintojen valintamahdollisuuksia sekä lisäämällä opetuksen ja opiskelun kansallista ja kansainvälistä verkostoitumista.
- Keskeisimmät konkreettiset tvt-opetuskäytön kehittämistavoitteet ovat: a) opettajien verkkopedagogisen ja muun tvt-osaamisen kehittäminen sekä opiskelijoiden tietoteknisen osaamisen ja verkkoviestinnän taitojen lisääminen [..] b) tukipalveluiden kehittäminen [..] c) käytettävyydeltään ja toimivuudeltaan hyvien teknisten opetus- ja opiskeluympäristöjen luominen [..] d) tvt-opetuskäytön kehittäminen [..] ja e) hallinnollisten järjestelmien kehittäminen [..]

AMK

- Tutkinnot täyttävät eurooppalaisen korkeakoulutuksen (Bolognan prosessin) tavoitteet ⇒ Koulutus on laadukas osa eurooppalaista korkeakoulutusta.
- Opinnot suoritetaan normiajassa ja keskeyttämiset vähenevät.
- Monipuolisilla oppimisympäristöillä lisätään yksilöllisiä ja yhteisöllisiä opiskelumahdollisuuksia ⇒ Opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti erilaisia oppimisympäristöjä. Tieto- ja viestintätekniikkaa käytetään tarkoituksenmukaisesti
- Ammattikorkeakoulun verkko-oppimisympäristöt ovat haluttuja opetuksen ja oppimisen välineitä.
- Henkilöstöllä ja opiskelijoilla on käytettävissä toimiva tietotekninen työ- ja opiskeluympäristö.
- Opiskelijoilta ja työelämästä saatu palaute hyödynnetään koulutuksen kehittämisessä.
- Opiskelijat saavat tarvitsemansa opiskelun ja oppimisen ohjauksen.
- Koulutus- ja tutkimus- ja kehitystyö linkittyvät toisiinsa tukevasti. Kehitetään työelämäläheisiä oppimismenetelmiä.
- Henkilöstön osaamisen säilyminen ja kasvu varmistetaan osaamisen kasvuun tähtäävällä koulutuksella.
- Opetussuunnittelulla mahdollistetaan tutkimus ja kehitystyön linkittyminen opetukseen.
- Ammattikorkeakoulujen välistä yhteistyötä lujitetaan ja laajennetaan virtuaalikoulutuksen ja verkkopohjaisen koulutustarjonnan tuottamiseksi ja tarjoamiseksi.
- Virtuaaliammattikorkeakoulu parantaa yksittäisen ammattikorkeakoulun verkkopohjaisten koulutus-

- Aktiivinen osallistuminen ja sitoutuminen Suomen virtuaaliyliopiston toimintaan ja kehittämiseen [..]
- Tieto- ja viestintätekniikkaa hyödynnetään tutkimuksessa sekä koulutukseen liittyvän tiedonhallinnon, tiedonhankinnan, ohjauksen ja arvioinnin tukena.
- Varmistetaan, että sekä tutkijakoulutuksessa että peruskoulutuksessa on usein tutkimustieto myös opetus-käytössä.
- Yliopistot ja ammattikorkeakoulut kehittävät Bolognan sopimukseen perustuvaa yhteistyötä joustavan opintopolun rakentamiseksi korkeakoulujen välille. Tavoitteena on selvittää, onko mahdollista luoda alueellinen korkeakoulukonsortio, joka yhdistää yliopiston ja ammattikorkeakoulun selkeäksi koulutuskokonaisuudeksi [..]

palveluiden saatavuutta ja lisää opiskelijan yksilöllistä valinnanmahdollisuutta.

- Yliopistot ja ammattikorkeakoulut kehittävät Bolognan sopimukseen perustuvaa yhteistyötä joustavan opintopolun rakentamiseksi korkeakoulujen välille. Tavoitteena on selvittää, onko mahdollista luoda alueellinen korkeakoulukonsortio, joka yhdistää yliopiston ja ammattikorkeakoulun selkeäksi koulutuskokonaisuudeksi [..]

T&K-TYÖ/TOIMINTA & KEHITTÄMINEN + INNOVAATIOTOIMINTA

YO

- Otetaan käyttöön yliopiston sisäinen tutkimuksen laatuysikkövalinta.
- Kohdennetaan voimavaroja vahvuusalueille ja aloille, joista voi kehittyä yliopiston vahvuuksia.
- Kehitetään tutkimusryhmien henkilöstörakennetta, erityisesti post doctoral (tohtoritutkija) toimintaa.
- Koti- ja ulkomaisten huippututkijoiden rekrytoimisen edistämiseksi ja palveluksessa pysyttämiseksi kehitetään tutkimusympäristöt korkeatasoisiksi.
- Tehostetaan tutkimus- ja innovaatiopalvelu toimintaa. Tutkimustulosten hyödyntämistä ja teknologiansiirto toimintaa kehitetään yhteistyössä valtakunnallisten ja paikallisten organisaatioiden kanssa.
- Tutkimuksen arviointitoiminta vakiinnutetaan ja arvioinnin tulokset hyödynnetään toiminnan kehittämisessä. Yliopisto käynnistää oman sisäisen merkittävien tutkimussaavutusten palkitsemiskäytännön.
- Tieteellisen jatkokoulutuksen opintosisältöjä uudistetaan ja painotetaan erityisesti osaamisohjaista yritys-toimintaa sekä uutta innovaatiotoimintaa ja innovaatioiden suojausta. Englanninkielistä opetusta lisätään. Informaatioteknologiaa hyödynnetään laajasti. Etsitään uusia yhteistyömuotoja yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen opettajien tieteellisen jatkokoulutuksen järjestämisessä.
- Korkeakoulujen innovaatioyhteistyötä lisätään ja kehitetään innovaatiotoiminnan tukipalveluja.
- Korkeakoulujen tutkimus- ja tuotekehitysyhteistyötä tiivistetään [..]

AMK

- Tutkimus- ja kehitystyöhön panostetaan ja projektinhallintaa kehitetään siten, että ne ovat oppimista tukevia. Tutkimuksen ja kehitystyön toimintaa profiloidaan osaamisalueiden mukaisesti. Rahoitus pohjaa laajennetaan varautumalla tavoite 1-ohjelmakauden päättymiseen.
- Tutkimus- ja kehitystyö toimii ja kasvaa tehokkaasti ja taloudellisesti ⇒ Tutkimus- ja kehitystyö on ennakoivaa, käytännönläheistä, vuorovaikutteista ja nopeasti reagoivaa ⇒ Tutkimus- ja kehitystyön pääprosesseja ylläpidetään, kehitetään ja arvioidaan.
- Tutkimus- ja kehitystyö hyödyntää ja tuotteistaa amk:n monialaista osaamista.
- Tutkimus- ja kehitystyö tuottaa asiakaskeksisiä palveluita.
- Hankesuunnittelussa otetaan huomioon opetushenkilöstön ja opiskelijoiden linkittyminen hankkeisiin.
- Hankeohjeistusta ylläpidetään ja kehitetään.
- Tutkimus- ja kehitystoiminta otetaan huomioon opetuksessa.
- Ammattikorkeakoulujen yhteistyöllä edistetään ammattikorkeakoulujen tutkimus- ja kehitystoimintaa.
- Korkeakoulujen innovaatioyhteistyötä lisätään ja kehitetään innovaatiotoiminnan tukipalveluja.
- Korkeakoulujen tutkimus- ja tuotekehitysyhteistyötä tiivistetään [..]

AIKUISKOULUTUS

YO

- Aikuiskoulutus tukee yliopistossa elinikäisen oppimisen periaatteen toteutumista ja se niveltyy kiinteäksi osaksi koko koulutusketjua.
- Alueellisesti yliopisto on merkittävä ammatillisen aikuiskoulutuksen järjestäjä yliopiston painopistealueilla sekä alueen ja sen elinkeinoelämän tarpeista nousevilla aloilla.

AMK

- Aikuiskoulutus uudistaa työelämän osaamista.
- Jatkotutkinnot ovat laadukkaita ja kysytyjä.

TUKIPALVELUT

YO

- Tieto- ja viestintäteknikan opetus- ja opiskelukäytön tukipalvelujen kehittäminen.
- Kirjaston, oppimiskeskuksen ja tietotekniikkakeskuksen riittävä resursointi.
- Korkeakoulujen kirjastojen tietojärjestelmiä kehitetään nykyistä paremmin yhteensopiviksi ja kirjastojen käyttö opiskelun tukena pyritään saamaan mahdollisimman vaivattomaksi.
- Korkeakoulujen kirjastoilla on merkittävä rooli tutkimustoiminnan tukipalveluna. Tämän vuoksi pyritään yhteisesti turvaamaan tutkimuksen ja tuotekehityksen tarvitsemat kirjastoresurssit.
- Korkeakoulut kehittävät yhteistä asiantuntijaverkostoa palvelemaan alueella olevia osaamiseen liittyviä erityistarpeita.
- Virtuaaliopetuksen sisällöntuotantoa ja tieto- ja viestintäteknikan opetusikäytön tukipalveluja kehitetään edelleen.
- Kirjasto- ja tietopalveluissa ja opetuksen tukipalveluissa tavoitellaan toimintojen yhdistämistä [..]

AMK

- Koulutuksen tukipalvelut integroidaan tehokkaasti osaksi opetusta ja opiskelua (mm. virtuaali-amk, opintojen ohjaus- ja neuvontapalvelut, ura- ja rekrytointipalvelut, tietopalvelut).
- Tukipalvelut tukevat hyvin opetusta ja opiskelua ⇒ Tieto-, kirjasto-, verkko-opetuksen ja opintoasiainpalvelut tukevat tehokkaasti opetusta ja opiskelua.
- Ammattikorkeakoulun henkilöstö ja opiskelijat kokevat, että tietotekniikkatuki on asiantuntevaa ja se palvelee hyvin. Tietohallinnon palvelut ovat ajasta ja paikasta riippumatta saavutettavissa.
- Opettajille tarjotaan riittävät tukipalvelut, koulutusta, malleja virtuaaliskoulutustuotteista ja verkko-opiskelusta ja työvälineet sisältöjen tuottamiseen.
- Korkeakoulujen kirjastojen tietojärjestelmiä kehitetään nykyistä paremmin yhteensopiviksi ja kirjastojen käyttö opiskelun tukena pyritään saamaan mahdollisimman vaivattomaksi.
- Korkeakoulujen kirjastoilla on merkittävä rooli tutkimustoiminnan tukipalveluna. Tämän vuoksi pyritään yhteisesti turvaamaan tutkimuksen ja tuotekehityksen tarvitsemat kirjastoresurssit.
- Korkeakoulut kehittävät yhteistä asiantuntijaverkostoa palvelemaan alueella olevia osaamiseen liittyviä erityistarpeita.
- Virtuaaliopetuksen sisällöntuotantoa ja tieto- ja viestintäteknikan opetusikäytön tukipalveluja kehitetään edelleen.
- Kirjasto- ja tietopalveluissa ja opetuksen tukipalveluissa tavoitellaan toimintojen yhdistämistä [..]

INFRASTRUKTUURIN KEHITTÄMINEN / tietohallinto

YO

- Yliopiston infrastruktuurin korkeasta tasosta huolehtiminen ja infrastruktuurin jatkuva kehittäminen.
- Tietoverkkoja ja tietotekniikkaa kehitetään paremmin yhteensopivaksi, joka mahdollistaa nykyistä joustavamman tietoverkkojen hyödyntämisen.
- Yliopisto kehittää yhteistyötä alueen muiden toimijoiden kanssa tavoitteena tietoteknisten peruspalvelujen ja tietoliikenneyhteyksien parantaminen.

AMK

- Tieto- ja viestintäteknikkaa käytetään tarkoituksenmukaisesti.
- Tietohallinto seuraa aktiivisesti tietotekniikan ja sen sovellusmahdollisuuksien kehitystä ja kehittää ammattikorkeakoulun toimintatapoja prosessien sujuvuuden parantamiseksi.
- Tietoverkkoja ja tietotekniikkaa kehitetään paremmin yhteensopivaksi, joka mahdollistaa nykyistä joustavamman tietoverkkojen hyödyntämisen.

KANSAINVÄLISTYMINEN / KANSAINVÄLISYYS

YO

- Kansainvälisyyden lisääminen.
- Peruskoulutuksen kansainvälisyys pohjautuu yliopiston strategiaan olla kansainvälinen arvostettu tiedeyliopisto, joka on tunnettu huippututkimuksestaan ja siihen pohjautuvasta korkealaatuisesta koulutuksestaan.
- Opettaja-, tutkija- ja opiskelijaliikkuvuutta edistetään [..]
- Vieraskielisen opetuksen tarjontaa kehitetään monipuoliseksi ja opetuksessa hyödynnetään virtuaalitekniikkaa.
- Ympäröivän elinkeinoelämän kansainvälistymistä tuetaan. Yliopisto on näkyvästi esillä kansainvälisissä tietoverkoissa.
- Korkeakoulut tiivistävät yhteistyötä kansainvälisen toiminnan ja opiskelijavaihdon kehittämisessä [..]

AMK

- Opetus ja opiskelu on kansallisesti ja kansainvälisesti verkostoitunutta.
- Virtuaaliammattikorkeakoulu edistää kansainvälistä koulutusyhteistyötä ⇒ lisätään kansainvälistä yhteistyötä verkkokoulutuksessa, tehostetaan ja monipuolistetaan kansainvälistä koulutusohjelmavaihtoa.
- Virtuaaliammattikorkeakoulutoiminnalla laajennetaan kansainvälistä yhteistyötä sekä virtuaaliopetuksessa että muiden palvelujen tuottamisessa.
- Korkeakoulut tiivistävät yhteistyötä kansainvälisen toiminnan ja opiskelijavaihdon kehittämisessä [..]

Yhteistyömahdollisuudet

Kuopion yliopisto ja Savonia-ammattikorkeakoulu näkivät strategista kumppanuussuhdetta osana aluestrategiaansa. Tähän liittyvä tieto- ja opetuspalvelujen integrointi-hanke sehoittaa näiden toimintojen yhteistyömahdollisuuksia.

Nimi	
Seuraavat kysymykset koskevat sekä kirjastopalveluihin että tieto- ja viestintäteknologiaan (TVT) ja verkkopedagogikkaan liittyviä yhteistyötä sekä näihin liittyvän koulutuksen ja tukipalvelujen järjestämistä. Luettelosta mielestäsi vähintään kolme tärkeintä seikkaa:	
Mitä mahdollisuuksia yliopiston ja ammattikorkeakoulujen välisen yhteistyö näissä palveluissa mielestäsi tuo? Mikä on mielestäsi yhteistyön haaste?	
Kunkei tarpeelliseksi pidät yhteistyön tehostamista osana korkeakoulun toimintaa, perusteet?	
Mitä yhteistyö tarjoaa palvelussa sekä TVT- ja verkkopedagogiikan alueilla ja tukipalvelussa olti mielestäsi tarpeellista?	
Mitä vahvuuksia ja heikkouksia näet oppilaitosten tarjoamissa palveluissa?	
Kunkei tarjoamien palvelujen voisi mielestäsi parantaa?	
Mitä vahvuuksia ja heikkouksia näet oppilaitosten TVT- ja verkkopedagogisissa tukipalveluissa?	
Kunkei TVT- ja verkkopedagogisissa tukipalveluissa voisi mielestäsi parantaa?	
Mitä vahvuuksia ja heikkouksia oppilaitosten välisen yhteistyö voisi mielestäsi tuoda näihin palveluihin?	
Mitä etuja näet yhteistyöstä?	
Mitä ongelmia näet yhteistyöstä?	
Mitä toimintamalleja yhteistyön toteuttamiseen esität?	
Näkökantaasi	
Mitä ovat mielestäsi toteuttamisen haasteet näissä palveluissa?	
Kunkei oppilaitosten tarjoamien palvelujen sekä TVT- ja verkkopedagogisissa tukipalveluissa voisi toimia toimintamalleja?	

Lisätietoja

Kirjasto yhteistyö

Kuopion yliopisto ja Savonia-ammattikorkeakoulu rakentavat strategista kumppanuusuhdetta osana eläkestrategiaansa. Tähän liittyvä tieto- ja opetuspalvelujen integrointi-näkö selvittää näiden toimintojen yhteistyömahdollisuudet. Tämä kysely kattaa kirjastoyhteistyön.

Mistä tarpeista lähtien?	-----				
Missä ne kirjastot, joiden kanssa olet tehnyt yhteistyötä viime vuosina. Missä asioissa olet tehnyt yhteistyötä?					
Missä kirjastopalveluissa yhteistyö yliopiston ja ammattikorkeakoulun kesken olisi mielekkäitä tarpeellista?	Et ikinä				Täysin
henkilöstökäytäntö-koostuuolosuhteet	☐	☐	☐	☐	☐
yhteisen kirjastopalvelun	☐	☐	☐	☐	☐
yhteisen asiakaspalvelun	☐	☐	☐	☐	☐
yhteisen aineistokäytön	☐	☐	☐	☐	☐
kirjastoyhteistyö	☐	☐	☐	☐	☐
yhteisen hankintapolitiikan	☐	☐	☐	☐	☐
yhteisen katoetapoliittian	☐	☐	☐	☐	☐
ajalliset koostuuolosuhteet (Tindit)	☐	☐	☐	☐	☐
aineistojen etäsiirtomahdollisuus kirjastojen välillä	☐	☐	☐	☐	☐
yhteinen lainsäätötyö	☐	☐	☐	☐	☐
yhteinen kirjastoitus	☐	☐	☐	☐	☐
Täät	☐	☐	☐	☐	☐
hankintapalvelu	☐	☐	☐	☐	☐
hankintapalvelu	☐	☐	☐	☐	☐
kalenteri	☐	☐	☐	☐	☐
työkalumahdollisuus	☐	☐	☐	☐	☐
opettajien tiedonhaku-oppa	☐	☐	☐	☐	☐
muuta, selitä					
Kunsa tarpeellisia jättä yhteistyön toteuttamiseksi kirjastot kunnalta, perustella?					
Luettelo mielestäsi vähintään kolme tärkeintä seikkaa:					
Milassa mahdollisuuksia yhteistyö toteuttaa kirjastot?					
Mikä on esteitä yhteistyön käynnistämiseksi?					
Mitä mahdollisuuksia näet opettajien kirjastopalvelussa?					
Milassa esteitä näet opettajien välisessä kirjastoyhteistyössä?					
Milassa uhkia näet opettajien välisessä kirjastoyhteistyössä?					
Mitä kirjastoyhteistyön toteuttamiseen edellyttää?					
Näkemykset					
Mitä ovat mielekkäät kirjastopalveluiden tulevaisuuden haasteet?					
Kunsa opettajien kirjastopalvelut tulisi tuottaa tulevaisuudessa?					
Milassa keinoja näet jättä kirjastoyhteistyöstä tästä yhteistyöstä?					

Kuopion yliopiston ja Savonia-ammattikorkeakoulun TVT- kysely

Kuopion yliopisto ja Savonia-ammattikorkeakoulu rakentavat strategista kumppanuussuhdetta osana aluestrategiansa. Tähän liittyvä tieto- ja opetuspalvelujen integrointi-hanke selvittää näiden toimintojen yhteistyömahdollisuuksia. Tämän kyselyn tarkoituksena on kartoittaa organisaatioissa jo toteutettavissa tieto- ja viestintä teknologioita ja verkkopedagogiikkaan (TVT) liittyvää koulutusta ja tukipalveluja sekä tähän liittyviä yhteistyömahdollisuuksia.

Ilmei:		
Milasta koulutusta (TVT ja verkkopedagogiikkaan liittyen) organisaatiossasi/yrityksessä järjestetään?		1 2 3 4 5
Kun ja kimonen opettajat osallistuvat näiden koulutuksiin?		1 2 3 4 5
Milaisia näet organisaatiossasi/yrityksessä koulutusohjelmia (TVT ja verkkopedagogiikkaan liittyen)?		1 2 3 4 5
Miten tukipalvelut (TVT ja verkkopedagogiikkaan liittyen) ovat organisaatiossasi/yrityksessä järjestetty?		1 2 3 4 5
Milaisia näet organisaatiossasi/yrityksessä tukipalveluohjelmia (TVT ja verkkopedagogiikkaan liittyen)?		1 2 3 4 5
Kuopion yliopiston ja Savonia-ammattikorkeakoulun yhteistyön TVT:n ja verkkopedagogiikan osalta.		
Milainen yhteistyö olisi mielekästä tapahtua, toimintaa, teollista?		1 2 3 4 5
Mitä mahdollisuuksia tarjoaisi yhteistyö organisaatiossasi/yrityksessäsi?		1 2 3 4 5
Mitä mahdollisuuksia tai keinoja yhteistyö tuo?		1 2 3 4 5
Mitä läbi tai osittain näet yhteistyöstä?		1 2 3 4 5
Mitä haasteita yhteistyöstä näet?		1 2 3 4 5
Mitä muuta haluaisit sanoa osalta?		1 2 3 4 5

Lähellä vastaus

Kirjastojen tunnuslukuja vuodelta 2004:

	KuY kirjasto	Savonia- amk kirjasto
Talous ja henkilöstö		
Toimintakulut (ilmoitettu 1000 euroina)		
Toimintakulut yhteensä, joista	2498,1	1117,1
kirjastoaineistokulut	856,2	321,9
joista painettu aineisto	386,1	275,8
joista elektroninen aineisto	469,7	45
tietotekniikka ja tietoliikenne	93	10,4
Kirjaston rahoitus yhteensä	2361,3	1136
Rahoitus omalta kehysorganisaatiolta, josta	1689,1	1065,3
suora budjettirahoitus	1589,7	1065,3
muu julkinen rahoitus	546,4	28,7
Kirjaston henkilökunta	40	21,5
henkilötyövuodet	34,8	21,5
Henkilökunnan koulutuspäivät yhteensä	109,5	57
Kirjaston tilat ja kokoelmat		
Hallinnolliset yksiköt	1	1
Toimipisteet	4	9
Kirjaston tilat		
neliömetreinä yhteensä	4041	2615,2
asiakaspalvelutilat (sis. avokokoelmatilat)	2329	2123,5
muut kirjastotoimintaan tarvittavat tilat	1712	491,7
josta suljettujen kokoelmien tilat	997	372,9
Hyllytila		
käytössä olevat hyllymetrit	12326,4	4540
avokokoelmien hyllymetrit	6464,4	3278
Luku- ja työskentelypaikat yhteensä	310	466
joista ryhmätyötiloissa	54	210
joista tutkijanhuoneissa	0	52
Työasemat		
asiakkaiden käytössä olevien työasemien määrä	57	86
henkilökunnan työasemien määrä	50	28
asiakkaiden käytössä olevat internet-yhteydet	68	86
asiakkaiden käytössä olevien lisälaitteiden määrä	18	53
Kokoelmat		
painettu aineisto	149737	111197
joista painettuja lehtiä	6806	9310
elektroninen aineisto	22555	5744
joista elektronisia lehtiä	6107	5566

	KuY kirjasto	Savonia- amk kirjasto
Kirjaston käyttö		
Aktiiviset lainaajat, joista	5976	9176
oma opiskelija	3014	7237
oma henkilökunta	959	763
amk:n opiskelija tai henkilökunta/ yo:n opiskelija tai henkilökunta	240	273
Lainaus		
paikallislainaus ja uusinnat	173218	308596
Kaukopalvelu		
kaukolainatilaukset ao. kirjaston kokoelmista	3230	246
ao. kirjaston tilaukset muualta	5811	490
Käyttäjäkoulutus		
kirjastonkäytön koulutus (h)	576,5	217,5
osanottajamäärä	3209	1894
annettujen kurssien opintoviikkomäärä	839	60
Elektroniset palvelut		
yhteydenottokerrat ao.kirjaston kokoelmatietokantaan	349325	108005
yhteydenottokerrat ao.kirjaston bibliografisiin (FinElib) tietokantoihin	28255	22144
yhteydenottokerrat ao. kirjaston elektronisiin kausijulkaisuihin	84435	3938

FinELib-aineistot

KuY Savonia-amk

Elektroniset lehdet:

ABI Inform: Proquest Direct		X
ACM (Association for Computing Machinery)	X	
American Chemical Society (ACS)	X	
Annual Reviews X		
EBSCO:		
Academic Search Elite (ASE)	X	X
Business Source Elite (BSE)	X	
PsycINFO	X	X
ELEKTRAX		
Elsevier: ScienceDirect (Freedom+CellPress), (Freedom)	X	X
HighWire	X	
IEEE/IEE	X	
JSTOR (Arts&Science I)	X	
KLUWER X		
MCB: Emerald	X	X
Nature (W, Res., Rev., E)	X	
OVID-tietokannat	X	X
Cambridge Scientific Abstracts (CSA) PP + PsycInfo + IPA	X	
PP + PsycInfo, DAAI		X
Science Online	X	
Springer Verlag: LINK	X	X

Elektroniset kirjat:

Ebrary	X	
Ellibs Web kirjasto		X

Viitetietokannat:

Cambridge Scientific Abstracts (CSA) PP + PsycInfo + IPA	X	
PP + PsycInfo, DAAI		X
CAS SciFinder Scholar	X	
HELECON: FINP, SCIMA, MIX Scima	X	
MIX		X
ISI® Databases: Web of Science, JCR	X	
Periodicals Contents Index (PCI)	X	
SilverPlatter -tietokannat (CAB, INSPEC)	X	
(WAFT, CAB)		X
TENTTU-tiedonhakujärjestelmä		X

FinELib-aineistot**KuY Savonia-amk****Hakuteokset:**

EDILEX	X	X
Encyclopedia Britannica Online	X	
NetMOT Sanakirjasto	X	
Oxford English Dictionary	X	X
WSOY: Yritysonline		X

Viitteiden hallinta:

RefWorks X

Open access-julkaiseminen

BioMed Central	X	
----------------	---	--

Työasemat tiloineen:

Kuopion yliopiston oppimiskeskus	mikrotietokoneet
Snellmania	
Akvaario itseopiskeluun (päivystys)	32
Itseopiskelutila 2 (päivystys)	48
Ryhmätyöhuoneet (8-10 henkeä)	8
Opetusmikroluokka MC1	19
Opetusmikroluokka MC2	19
Opetusmikroluokka MC3	19
Opetusmikroluokka MC4	19
Kirjaston tiloissa itseopiskeluun	30
Medistudia	
Itseopiskelutila 5 krs.	64
Opetusluokka MR6 (kannettavat)	18
Melania	
Itsenäiskäyttötila Karsina (24h)	11
Opetusmikroluokka MC9	18
Yhteensä	305

**Savonia-ammattikorkeakoulu
Iisalmi**

	18
Atk-luokat	260
Kuopio	
Musiikki- ja tanssiakatemia	
Kuopion musiikkikeskus	5
Kotkankallio (YLEn talo)	4
Pelastusopisto	
Savonia-Business, Liiketalous	20
Atk-luokat käytössä, jos ei opetusta	
Savonia-Business, Matkailu- ja ravitsemisala	
Kirjasto	9
Atk-luokat käytössä, jos ei opetusta	
Tekniikka	
Atk-luokat käytössä, jos ei opetusta	600
Terveysala	
	70
Atk-luokat käytössä, jos ei opetusta	42
Varkaus	
Kirjasto ja iltakäyttöluokka: Koneet, scannerit, polttavat cd/dvd-asetat sekä kuvan käsittelyyn tarvittava välineistö	

Pohjois-Savon korkeimman opetuksen tieto- ja opetuspalvelut - yhteistyötä ja yhteisiä palveluita?

Opetusministeriön rahoittamassa Tieto- ja opetuspalvelujen integrointi-hankkeessa (TOI) selvitettiin Kuopion yliopiston ja Savonia-ammattikorkeakoulun tieto- ja opetuspalvelujen nykytilaa sekä yhteistyömahdollisuuksia. Selvityksen tarkoituksena oli tuottaa tietoa, jonka pohjalta voidaan yhteistyössä parantaa ja kehittää palveluja asiakkaiden tarpeiden mukaisesti. Työ liittyy laajemmin alueellisen yhteistyön ja maakunnan korkeakoululaitoksen kehittämiseen.

Korkeakoulujen strategiset painotukset olivat lähtökohtana korkeakoulujen välisten yhteistyömahdollisuuksien kartoittamiselle kirjastopalveluissa sekä tieto- ja viestintäteknisissä (tvt) ja verkkopedagogisissa palveluissa.

Selvityksen perusteella Kuopion yliopiston ja Savonia-ammattikorkeakoulun yhteistyölle on olemassa hyvät edellytykset. Molemmat korkeakoulut ovat sitoutuneet kehittämään yhteistyötä kirjasto-, tvt- ja verkkopedagogisissa palveluissa. Myös tehdyt kyselyt osoittavat, että yhteistyön kehittäminen nähdään valtaosin positiivisena ja tärkeänä asiana.

Tätä selvitystä voidaan käyttää kehitettäessä alueen tieto- ja opetuspalveluita eteenpäin. Kuopion yliopiston ja Savonia-ammattikorkeakoulun konsortiohankkeen johtoryhmä tulee jatkossa linjaamaan konkreettiset toimenpiteet.

ISBN: 951-27-0318-1

